

**Kinwaati ki Pɔɔ tɛ tsɛɛ li kintaashe
ki
Lo-om
Fiee fi nuun ɛ Kinwaati ki
Lo-om kini**

Kinwaati kini ɛ Pɔɔ wu tɛ tsɛɛ li beniin be kim-beenche-ɛ be Lom le tee be fiee fi kii kimbeenche ki nuun ki beniin be krai be fiee fi kimbeenche kilu weki le beniin belu ni be feti. Kinwaati kilu kini kemi kee fiee fichu fi kii bentiife be Pɔɔ ɛ, yeki binwaati biee bimu bichu.

Wu teeɔ le beniin bechu, mɔɔ nuun Bejuu mɔɔ nuun beniin be nuun ye Bejuu ke kemi le be nache yih yibe be Nyɔ, kife be bechu kemi baa bubieɛ. Wu teeɔ le wi nuun nache yi yee be Nyɔ nuun fe wu gee shɛn yee li Jiso Krai.

Pɔɔ tɛ tsɛɛ tɛ nachi kii ndɛnde wu tɛ nuun le gii dɛnde geeɲ ɲɛɲ kintutu ki beniin be kimbeenche-ɛ ki Lo-om kilu. Tɛ nache le gii ke wu geeɲ wu bo le, ɲɔɔne bee be le niin ni feti nime ɛ bee lenti, be se tɔɔɲ wu li ɲɛnu limfwe-e, geeɲ bo Spɛɲ.

Bikoo bi biee bi ɛ Kinwaati kini-i

1:1-17 Kimbeɛche be bikoo bi biee ɛ

1:18-3:20 Kii si beniin bechu be li nshe-ɛ weki le be soo be

3:21-4:25 Dze yi Nyɔ weki le beniin ka le be se bo

5:1-8:39 Ntɛ wu fwɛɲ wu beniin be Krai kemi

9:1-11:36 Beniin be Iseɛɛ li ntan wu Nyɔ-ɔ

12:1-15:13 Ntɛ wu beniin be Krai

15:14-16:27 Kimɛrise be n'yɛshe li beniin li

¹ Ɛ mi Pɔɔ wu ɲwanɛ nime wu Krai Jiso. Nyɔ tɛ teen mi le ni nnuun ɲwanɛ Jiso wu nton, yi tɛ gɛɛ mi le ni mfenjisi nton wu yi wu dzeen.

² Nton wu dzeen wuni nuun wu Nyɔ tɛ kaache beniin lu keti li bentomfon bee li, fi fiɛ si be tɛ tɛɛ ɛ Kinwaati kee ki waan li.

³ Nton wulu nuun kii Ʋwani wu tɛ to wiwon, be biɛ wu li kini ki Mfon Daafi-i.

⁴ Jiso Krai nuun wi wu Nyɔ tɛ doonche bunga bu yi-i li wu-u keti li tsan yi Fiana yi Waan li le ɛ wu Ʋwani si yi tɛ buu wu li kwe-e.*

⁵ Ɛ Jiso wu tɛ ɛ, Nyɔ se tsaa mi le ni nnuun ɲwani wu nton, le nse mɛ beniin be li biton bichu-u be nuun ye Bejuu ke gɛɛ shɛn li wu-u, be ni be wuki nuun li wu-u be yɔnchi bukoon bwee.

⁶ Nɛ baa tɛ li kintutu ki beniin be Nyɔ teen le be ni be nuun beniin be Jiso Krai ɛ.

⁷ Ntɛkɔɔ kinwaati kini li ben bechu be nuun shɛn yi Nyɔ be nuun Lom, yi teen ye ben le nɛ ni nɛ nuun beniin bee.

Nyɔ Baa wusɛn be Taa Jiso Krai doonche ben shɛn yi dzeen be tuu be nyɛ ben shɛn yi mbɛngii.

Pɔɔ tɛ wɛki le la ɲka ɛ beniin be Lo-om

⁸ Ʋwɛkɔɔ le nsaa nyɛ kiyɔni li Nyɔ yɛɛn kii ben bechu li bukoon bu Jiso Krai, kifɛ nshe yini chichi tiiti ye kii shɛn yi nɛ gɛɛ li wu-u.

⁹ Nyɔ yi nnindi li yi-i be shɛn yɛn chi kii mfenjise nton wu dzeen wu kii Ʋwani lemi ye lejin ɛ nsa wɛ-ɛn le ɲkiimi ɛ be-ɛn mfi kwi li nɛkɛ li Nyɔ-ɔ wɛ-ɛn.

* **1:4** Kɛ le, “Jiso Krai nuun wu Nyɔ tɛ doonche bunga bu yi-i li wu-u keti li Fiana yi Waan li le ɛ wu Ʋwani si tɛ buu wu li kwe-e”.

¹⁰ Mfi wu nleki ntuu nleki le ε dze nuuŋ yi bo lu, nuuŋ mbe le be-en dæni fe Nyɔ beŋ,

¹¹ kife ŋkɔŋgisɔɔ ŋge le ŋeŋ beŋ le nye beŋ nya yi fiana, yi fe ne se ni ne tæmi.

¹² Fi fie le, te kaanŋi shén yiseŋ, shén yi ne gee li Nyɔ-ɔ kaanŋi yeŋ se yeŋ kaanŋi yine.

¹³ Beŋwaaneŋ, ŋ'wekɔɔ le ne kee le mi nnachɔɔ li kinga-a li kinga-a le ŋgii mbe le be-en, ε mi nnache fiee fimu se baŋgi nee nache wulu. N'wekɔɔ le mbe se ŋkemε ŋ'weche li be-en nee si ntè ŋkemε li beniin bamu be tè nuuŋ ye Bejuu ke le.

¹⁴ Nime chini chi beniin bechu chee mi lewe, mɔɔ nuuŋ beniin be nuuŋ li kweeŋ wu woo kitu-un, mɔɔ nuuŋ be mæŋ li kijibe-ε, mɔɔ nuuŋ beniin be kemi bufii, mɔɔ nuuŋ be mæŋ bibere.

¹⁵ Fiee nee fiee fi shén yeŋ yuusi ŋge le ntifi te nton wu dzeŋ li beŋ be nuuŋ Lo-om.

Bunga bu nton wu dzeŋ wu Nyɔ-ɔ

¹⁶ Ne ni ne kii le nnuuŋ ye be buya li fiee fi kii nton wu dzeŋ wu wu Nyɔ-ɔ ke, kife ε fe fe bunga bu Nyɔ-ɔ bu suuti wi kwikwi wu gee shén li yi-i nuuŋ. Nton wu dzeŋ wuni saaɔ wu geeŋ nuuŋ li Bejuu li wu se tuu wu geeŋ li beniin be nuuŋ ye Bejuu ke.

¹⁷ Fi fie le nton wu dzeŋ wuni doonchi dze yi Nyɔ dzeti le wi we tsaan le le yi-i lii. Fini se bechi nsiin fi geeŋ fi ma li shén yi mwe tè gee li yi-i. Fiee fiee fi be tsee le,

“Wi wu tsaan gii naa ni tsiin kii shén yi wu gee li Nyɔ-ɔ.”

Shen fuuti Nyɔ kii beniin feti ye biee bi nuuŋ tsaan ke

¹⁸ Ntiiti ni, kifε shen yi Nyɔ ti fuuti liboo bε beniin bε faan yi be feti biee bi nuun yε tsaan kε, kinje kibee ki bifi lεeshi chεen wu kii biee bi Nyɔ-ɔ.

¹⁹ Yi fuuti ni kifε fiee fi beniin nuun be kεε kii Nyɔ fieε gbanaa, kifε yih yi Nyɔ doonche yε li bee.

²⁰ Fε mbeεche, si Nyɔ tε tɔn nshε, beniin nɛn baa biee bi yi tɔn, be se kii bunga bu yi-i bu ti mεε yε kε, be kii tε si yih yi Nyɔ nuun, mɔɔ nuun si be nɛngi yε yi bε lii kε lε. Bεdεeni dze yimi nuun yε lu yi nuun be nɛnε le, le be kii yε Nyɔ kε.

²¹ Mɔɔ si be kii Nyɔ lε, be guundi yε yi si Nyɔ kε le be ni be nyεε kiyɔni li yi-i kε. Nεε lε bε mbeεche bε bee dza baa be to bε yee. Bikoo bi bee bi kilere yise bieε nuun bε kijibe.

²² Be kwengi le be kemi baa bufii, be se to baa nuun bibere.

²³ Be shε baa mbonu Nyɔ yi bunɔɔa yi nuun tε kwi kε, be tuu be ka be bundi nuun benyɔ bε be nachε bε tsan bε bosini beniin bε nuun be kwi, bε muniin mɔɔ nyán yi denɛgi liwe, bε yi kεendi kwiin.

²⁴ Si fi nuun lε Nyɔ se chinε yε be le be ni be feti biee bi shen yibe kɔngisi bi nuun biee bi nyε-εn, be feti lε bε yi yibe wi bee wi, be chɔrisi yi yibe.

²⁵ Be shε baa chεen wu Nyɔ be biki nuun binsεε, be guundi yε Nyɔ kε, be guundi be nindi nuun li biee bi Nyɔ tɔn yuti fε bee be guundi be nindi-i li yi-i yi nuun Kintamu-u. Nuun yi yi be kemi le be ni be guundi mfi kwi ma nsin. Fi nuun lε.

²⁶ Si be feti lε, Nyɔ se chinε be, yi yuuse be le be ni be feti nuun biee bi buya-a. Se Bukεen gimi bε bukεen, nuun ε Nyɔ ti mεen ki tɔn kε bukεen le be ni be feti lε kε.

²⁷ Ɛ nɛɛ lɛ si buniŋ tɛ chinɛ dze yi Nyɔ tɛ gɛɛ le be ni be gimi bɛ bukeɛŋ le, yi yuusi be le be ni be gimi nuuŋ bɛ buniŋ bamu. Se buniŋ feti bieɛ bi buya-a bɛ buniŋ bamu. Si be feti lɛ be tuu be dzeti ŋɛ fɛ bikoo bi bee wu nuuŋ kinsomfu ki biŋge bi bee bibifi-i.

²⁸ Si bɛniŋ bɛlu tɛ mɛɛŋ ki ŋɛŋ kɛ le fi dzɔɔŋ le be kɛɛ Nyɔ kɛ lɛ, Nyɔ se tuu yɛ yi chinɛ be le be ni be kɛmi bufii bu lɔlɔ be se ni be feti bieɛ bi be kɛmi yɛ le be fɛ kɛ.

²⁹ Shɛŋ yibe se nuuŋ ɛ yi yiɛ bɛ bieɛ bibifi chichi chichi. Be biiti teeh, lii yɛchi be, be kɛmi shɛŋ yi bifi, be fuumi bimi bɛ bɛniŋ, be woyi bɛniŋ, be gwii bugwe, be feti kimfi, be seendi bieɛ, be konsini bɛniŋ,

³⁰ be bifisi mɛŋkooŋ mɛ bɛniŋ lɛ, be baanini Nyɔ, be sɛɛnini bieɛ, be tɛɛmi bikoo, be tsakisi yi, be mɔnchi bieɛ, be tɛɛmi bikoo bɛ bɛtee bɛ bee mɔɔ bɛni bɛ bee.

³¹ Be nuuŋ bibere be tɛ lɛŋ li jɛ yi bee kɛ. Be ŋwɛki bɛ bɛniŋ bamu, be keeti yɛ nshiŋ li bɛniŋ li kɛ.

³² Be feti lɛ be kii nɛɛ le Nyɔ kɔɔ yɛ yi leeki le wi wu feti bini bieɛ kɛmi le kwi kɛ. Se nuuŋ le, be tuu be feti nɛɛ be giŋgi limfwe limfwe, be tuu be piɛti bɛniŋ bɛ feti ŋwaani bieɛ bilu tɛ.

2

Nyɔ gii yi ni yi sɛki wi biki kiŋge ki mwɛ-ɛ

¹ Bɛɛɛni, wɛ wu sɛki kiŋge ki wi wumu mɔɔ ɔ nuuŋ noo le, ɔ kɛɛ le ɔ fuki yɛ tɛ chɔ kɛ, ɔ ni ɔ kii le si ɔ sɛki kiŋge kee lɛ, kɛ ɔ wuuɔ nuuŋ yi ya, kifɛ wɛ wu sɛki ɔ fetɔɔ tɛ fieɛ fi feti.

² Tε kii le ε Nyɔ lendi nge li beniin be feti biee bini-i, ke yi lendi ye le yi biki cheen.

³ Neεε we wu seki kinge ki beniin be feti nwaani biee bini-i, se nuun le we kibee ɔ feti te bi, ɔ beechi le ɔ nuun ɔ bo li tsan yi nsa wu Nyɔ-ɔ ni?

⁴ Ke ɔ ngingi ye le Nyɔ doonchi shen yee yi dzeen li beniin li nge, yi keeti nshiin nge, yi nuun te nyekii nge ke ni? ɔ ngingi le ɔ beechi le ε fiee fi loɔɔ ni? ɔ kii ye le shen yi dzeen yi Nyɔ li weε doonchi le ɔ fiiki shen ya ke ni?

⁵ Se nuun le, si ɔ faan mfikise shen ya ni, ɔ fetɔ neε fi tεmi fi giingi bu limfwe-e, fi fieε le ɔ tondinɔ nuun nge li kikoo ko-o. Nge wulu gii naa kɔ we bu jobe chi Nyɔ gii yi ni yi doonchi shen ye yi fuuti mfi wu yi seki beniin bechu le dze ye yi tsaan li.

⁶ Nyɔ gii yi soon wi mumkpan mumkpan biki li fiee fi mwε fe-ε.

⁷ Beniin be kendi shen, li nime chi dzeen li, weki nuun le be kemε bunɔna be ngunju mɔɔ ntse wu nuun te naa ma ke, yi gii yi nye ntse wu kimake li bee.

⁸ Se nuun le beniin be bichi nuun le yih yi bee, be fengi le be wuki ye cheen ke, be feti nuun biee bibifi, be gii be ngen shen yi Nyɔ yi tɔnyi be nge.

⁹ Nge wu nyɔna be ntɔnye gii naa nuun li wi kwi wu feti bubieε li mbεεche li Bejuu li ngenu mbochu li beniin be nuun ye Bejuu ke-ε.

¹⁰ Se nuun le, bunɔna be ngunju mɔɔ mbεengii gii naa nuun li beniin be feti kinge ki dzeen li mbεεche li ki Bejuu li ngenu mbochu li ki beniin be nuun ye Bejuu ke-ε.

¹¹ Fi gii fi nuun le kife Nyɔ ti doonchi ye chichi ke.

¹² Beniinj bechu be feti bubieε be kemi ye benchi be Mɔɔse-ε ke, be gii be le li nge mɔɔ nuun le be kemi ye benchi ke. Beniinj bechu be feti biee bibifi be nuun le benchi lekwiinj, be naa seki be biki si benchi belu tiiti.

¹³ Fi fieε le kife Nyɔ nuun te dzo wi le mwe we tsaan le yi-i lii kife wukɔɔ fiee fi benchi tiiti ke. Yi gii yi dzɔɔ wi le we tsaan nuun mfi wu mwe feti fiee fi nchi weki.

¹⁴ E beniinj be nuun ye Bejuu ke, be nuun benchi nsinj, be dza be feti biee be mbeeche wube nuun biee bi nchi weki, ke be baa be nchi li yih yibe mɔɔ nuun le be kemi ye benchi be Nyɔ nye li Bejuu li ke.

¹⁵ Fieε fiee fi doonchi le fiee fi benchi weki Nyɔ tsee ye li shɛnj yibe-e. Shɛnj yibe teendi be le. E be feti fiee fi bifi, shɛnj yibe seki be. E be feti fiee fi dzeen, shɛnj yibe teendi be.

¹⁶ Biee bini gii bi naa bi ka jobε chi Nyɔ gii yi saa biee bi beniinj bechu feti le munyiikɔɔ li keɛti li Krai Jiso-o. E le si ntonj wu dzeen wu mfenjisi doonchi.

Bejuu ti tsakisi yi be benchi

¹⁷ We wu teenyi yi ya le ɔ we wi wu be Juu, ɔ giki yi ya li benchi be Mɔɔse-ε, ɔ wuki yi le ɔ we wi wu Nyɔ,

¹⁸ be tifi baa we benchi kitunj be ɔ kii fiee fi Nyɔ kɔngisi, ɔ kii te fiee fi gbɛngi fi dzeen nge.

¹⁹ ɔ dzeti yi ya le ε we ɔ doonchi dze li binyee li, ɔ nuun lambo li beniinj be nuun li kijibe-ε,

²⁰ ɔ nachi bibere, nuun we wu tiifi beniinj be kii ye biee ke si bɔɔnj be bwi. ɔ feti le kife benchi nye baa we bufi buchu mɔɔ cheɛnj.

²¹ Wε wu tiifi beniin le, ɔ tifɔɔ tε yi ya ni? Wε wu tiifi le kiin wi ni yi buyi kε, ɔ fetɔɔ tε le ni?

²² Wε wu wami le kiin nyumε wi kε kwεε wi ni giin bε wumu kε, ɔ feti tε le ni? Wε wu banini benyo, ɔ ti yi-i nεε fiee li yih yi muntofi yi bee ni?

²³ Wε wu tsakisi yi bε benchi bε Nyɔ-ɔ, ɔ ti bondini nεε benchi, ɔ chɔrisi Nyɔ ni?

²⁴ Fiεε fiee fi bε tε tseε le, “Beniin bε nuun yε Bejuu kε ti bifisi bukoon bu Nyɔ-ɔ kii kinge ki ben Bejuu le.”

²⁵ Ɔɔ nuun wi wu biki benchi, kε nsefu dzoo wa kemɔɔ mbenj.* Se nuun le, ɔɔ bondini benchi, kε nsefu dzoo wu bε sεε wε wulu wε kεε bε mεen baa ki sεε kε.

²⁶ Ɛ bε mεen wi dzoo ki sεε kε, mwε feti fiee fi tsaan fi benchi wεki, nuun bε tε dzɔ le bε sεε baa wu dzoo, mɔɔ bε mεen ki sεε kε ni?

²⁷ Nεε le, beniin bε bε mεen ki sεε kε be dzoo li nyan yi yengi bwiin kε be giki benchi, be gii naa be fε bε lii ben Bejuu li nge ben nε kemi benchi bε bε tε tseε, nε seeti beniin dzoo nε tuu nε bondini benchi belu.

²⁸ Nε kεε le wi wu Juu wu kibεε nuun yε wi wu yengi bwin kε. Nsefu dzoo wu tsaan nuun yε fiee fi yengi lekuun li nyan yi bwiin kε.

²⁹ Wi wu Juu wu shaan nuun li shen. Nsefu dzoo wu shaan nuun li shen, nuun mferu wu Fiana yi Nyɔ, nuun yε fiee fi biki benchi bε bε tseε kε. Wεε wi ε Nyɔ yi pieti wu. Nuun yε beniin bε pieti wu kε.

3

* **2:25** Nsefu dzoo tε gii doonchi le be nuun kini ki beniin bε Nyɔ tε wa ngon bε be.

Nyɔ lemi nɛɛ li jɛ ye-e

¹ Si fi nuunɔ ɛ, numu wi wu Bejuu kɛmi mbenɔ yeki beniiɔ bamu ni? Kɛ bujɔɔ bumu nuunɔ lu li nsɛfu wu bɛ sɛɛti beniiɔ dzoo li ni?

² Iiɔ, Bejuu yeki beniiɔ ɛ dzɛ ngeɛ li. Fi nkosi nuunɔ le Nyɔ tɛ nyɛ jɛ ye nuunɔ li tsan yi bee.

³ Nuunɔ bɛ tuu bɛ tee le si beniiɔ bamu ti mɛɛɔ ki lenɔ kɛ li jɛ yilu kɛ ɛ, fi fiɛɛ le nuunɔ Nyɔ tɛ lenɔ li jɛ ye kɛ ni?

⁴ Nuunɔ fi tɛ nuunɔ ɛ kɛ! Mɔɔ si beniiɔ bɛchu nuunɔ bɛ binsɛɛ ɛ, Nyɔ lemi nɛɛ li jɛ ye-e, si bɛ tɛ tsɛɛ le, “Nyɔ, ɔ ti yeti, n'yɔru wa nuunɔ nɛɛ wu chɛɛɔ. ɔ se yeki nɛɛ tɛ li nsa wa-a.”

⁵ Se nuunɔ le ɛ kingɛ kisɛɔ ki nuunɔ yɛ tsaan kɛ feti kingɛ ki Nyɔ-ɔ ki tsaan yɛngi bujɔɔ, tɛ se nuunɔ tɛ tee le la? Nuunɔ tɛ tee le Nyɔ feti bubieɛ fɛ yi lɔɔ nge li bee li ni? Mbiiti ni si wiwoɔ ti biiti.

⁶ Nuunɔ fi tɛ nuunɔ ɛ kɛ! ɛ fi nuunɔ ɛ, Nyɔ geen yi se naa yi saa nshɛ?

⁷ Se nuunɔ le ɛ nsɛɛyi binsɛɛ bi feti le chɛɛɔ wu Nyɔ ni giingɛ limfwe limfwe wu bɛɛ bɛ n'yokisɛ li bukoonɔ bu yi-i, bɛ se tuu bɛ sɛki mi le nnuunɔ wi wu bifi kii la?

⁸ ɛ fi nuunɔ ɛ tɛ se tee le, “Fi dzooɔ le tɛɛbenɔ ni tɛ feti bubieɛ ke se bieɛ bi dzeɛɔ se bɛ ni?” Tefɛ chini nuunɔ chi beniiɔ bifisi mɛɔnkoonɔ mɛɛɔɔ be kwengɛ le ɛ bee tɛ tiiti. Beeyɛ beniiɔ gii be naa be kɛmɛ nge wu bee nuunɔ le be kɛmɛ.

Wi wu tsaan nuunɔ yɛ mɔɔ lu kɛ dududu

⁹ Tɛ gii tɛ kweɛɔ le la dɛɛni? Bee Bejuu yeki beniiɔ bamu ni? ɛ ɛ kɛ! Tɛ nɛɔ baa kitunɔ le Bejuu mɔɔ

bɛniinj bɛ nuunj yɛ Bɛjuu kɛ baa li tsaŋ yi buŋga bu bibifi-i.

¹⁰ Fini fiɛɛ si bɛ tɛ tɛɛ le,
 “Wi wu tsaŋ nuunj yɛ mɔɔ lu kɛ dududu, mɔɔ nuunj mumkpaŋ.

¹¹ Wi nuunj yɛ lu wu kɛmi bufii kɛ,
 Wi nuunj yɛ lu wu wɛki Nyɔ kɛ.

¹² Bɛniinj bɛchu baa baa dzaa li Nyɔ-ɔ.

Be bɛchu to baa bieɛ bi yee.

Wi wu feti bieɛ bi dzeen nuunj yɛ lu, mɔɔ nuunj mumkpaŋ kɛ.

¹³ Be yansi baa bɛndɔɔŋ be gɛɛ kpeen si dzɪŋ, nuunj be nuunj bɛniinj bɛ binsɛɛ lɛ.

Tefɛ chi buti li bimfimu bi bee nuunj chi wo wi si yɛŋ yi fifaa.

¹⁴ Jɛ yi kinlɔɔ bɛ n'yɔru wu lochi yisɔɔ li bimfimu bi bee.

¹⁵ Bikaa bi bee letini tsɛkɛ tsɛkɛ li ŋ'wo wi.

¹⁶ Be bifisi bieɛ,
 be bɛɛ bɛ ŋgɛ li bintsii bichu bi be giingi li bi-i.

¹⁷ Be kii yɛ fieɛ kii ntɛ wu mbɛɛŋgii kɛ.

¹⁸ Be kɛmi yɛ chɛnɛ chi Nyɔ-ɔ li shɛŋ yi bee kɛ.”

¹⁹ Tɛ kɛɛ baa dɛɛni le fieɛ fi bɛnchi bɛ Nyɔ tɛ nyɛ Mɔɔsɛ tiiti, be tiiti li bɛniinj bɛ nuunj lɛ bɛnchi bɛlu lɛkwiinj, le kiinj wi ni kɛmɛ fieɛ fi nuunj ŋgɔnɛ le kɛ si wi kwikwi li nshɛ yini gii lɛŋ lɛ Nyɔ lii ku bɛ kimfime kee lɛ.

²⁰ Nɛ kii yɛɛŋ le, wiwon nuunj yɛ lu wu Nyɔ gii naa yi dzɔɔ le wɛ tsaŋ lɛ yi-i lii kii feti fieɛ fi bɛnchi wɛki kɛ, kifɛ bɛnchi nuunj fieɛ fi feti bɛniinj kii bieɛ bibifi bi be feti.

Dze yi Nyɔ dzeti le wi wɛ tsaŋ le

²¹ Se nuun le, deeni Nyɔ doonche ye dze yih yi dzeti wi le le mwe we tsaan le yi-i lii. Dze yilu se kemi ye fiee fi fere be benchi ke. Dze yini nuun yi Kɩɲwaati ki benchi be Mɔɔse mɔɔ Bɩɲwaati bi bentomfɔɲ be Nyɔ-ɔ tɛ teendi.

²² Dze yi Nyɔ dzeti wi le we tsaan le, nuun yi biki shɛɲ yi wi wulu gee li Jiso Krai. Nyɔ feti fini li wi kwikwi wu gee shɛɲ li Krai li, kife li Nyɔ-ɔ wi wumu nuun ye chichi ke,

²³ kii wi kwikwi feɔ bubiee wu lee bunɔɲa bu bee nuun wu kemɛ li Nyɔ-ɔ.

²⁴ Se nuun le, Nyɔ doonche ye shɛɲ yee yi dzeen li beniɲ li le yi nye be nya yi ye le yi dzɔɔ be le be kemi ye findzɔɲ ke. Fini tɛ ka li Krai Jiso-o si tɛ sonde beniɲ li tsan yi nge-e.

²⁵ Nyɔ tɛ nye wu si fintofi le maan be nɔɲ mee. Manu wuni tɛ nuun li wi wu gee shɛɲ li yi-i. Yi tɛ fe manɔ wuni le doonche le yih yi Nyɔ nuun wi wu tsaan, kife Nyɔ tɛ kɛndi shɛɲ be bibifi bi bee bi be tɛ shiɲ be feti ɲkosi.

²⁶ Be deeni manɔ wu tɛ fe wuni doonchi li mfi wu deeni le yih yi Nyɔ kibee nuun wi wu feti bie bi tsaan, yi tuu yi nuun wi wu dzeti wi wu gee shɛɲ li Jiso-o le mwe kemi ye findzɔɲ ke.

²⁷ Si fi nuun le, fiee meen fiee lu fi nuun wi ni tsakisi yi lu ni? Fiee meen ye lu ke! Fi meen ye lu ke kii la? Nuun fi nuun kii nime chimu chi tɛ nindi ni? E le ke. Fi lemi nuun li shɛɲ yi wi gee li Jiso-o.

²⁸ E le fi fiee le. Tɛ leeki baa le Nyɔ dzeti wi le mwe nuun ye be findzɔɲ ke nuun kii shɛɲ yi wu gee li Jiso-o, nuun ye kii fe feti fiee fi benchi weki ke.

²⁹ Nuun le Nyɔ nuun Nyɔ yi Bejuu kwaa ni? Yi

nuun yε tε Nyɔ yi beniiŋ be nuun yε Bejuu ke ni? Iiŋ yi nuun tε Nyɔ yi beniiŋ be nuun yε Bejuu ke,

³⁰ si Nyɔ ba nεε mumkpaŋ, ε yih yi gii naa yi dzɔɔ beniiŋ be be sεε be dzɔɔ le be kemi yε findzɔŋ ke kii shén yi be gεε li Krai li nεε si yi gii naa yi dzɔɔ be nuun bintɔɔ le be kemi yε findzɔŋ ke kii shén yibe gεε li Krai.

³¹ Fi se fiεε le tε chine benchi kii shén yi tε gεε li Krai ni? E le ke, nuun fi tε nuun le ke! Fi nuun le tεeben lekisi baa benchi.

4

Dze yi Nyɔ tε dzɔ Abrahaŋ le wε tsaan le

¹ Nuun tε tee le la kii Abrahaŋ wu te kini kisen, wu kibεε tē ŋeŋ le la kii fiee fini?

² E Nyɔ tē dzɔ Abrahaŋ le wε findzɔŋ nsin, nuun kii nime chi dzeen chi tē nindi, ke nuun ni juti ŋkondi kii le. Se nuun le, kemi yε fiee fi nuun ni juti ŋkondi kii fi le Nyɔ lii ke,

³ kife kinwaati ki Nyɔ-ɔ tiiti le,
“Abrahaŋ tē gεε shén li Nyɔ-ɔ,
Nyɔ se dzɔ wu le wε wi wu tsaan.”

⁴ Wi wu nindi be suundi wu, nuun be tε dzɔ le kinsomfu kee nuun nya yi be nyε nεε li wuu ke. Nuun be dzɔ le bee nuun kinsomfu ki bee kemi le kemε.

⁵ Se nuun le, ε wi mεen ki nin ke fiee ke, wu gεε nuun shén li Nyɔ-ɔ yi dzeti beniiŋ be bifi le be kemi yε findzɔŋ ke le yi-i lii, ke Nyɔ gii yi dzɔɔ mwε le wε tsaan le yi-i lii nuun kii shén yi wu gεε li yi-i.

⁶ Daafi tɛ tee tɛ le kinɛɛtine ki nɔŋa kɛɛ li bɛniin bɛ Nyɔ dzɔ le be baa tsaan lɛ yi-i lii nuun yɛ kii nime chi be nin kɛ.

⁷ Tɛ tee le,
 “Kinɛɛtine ki nɔŋa kɛɛ ki bɛniin bɛ Nyɔ feeki mundzɔŋ mu bee,
 yi baanyɛ bibifi bi bee.

⁸ Kinɛɛtine ki nɔŋa kɛɛ ki wi wu Taa mɛɛŋ yɛ le tuu fa
 bibifi bieɛ kɛ.”

⁹ Si fi nuun lɛ, kinɛɛtine ki nɔŋa kini nuun nɛɛ li bɛniin bɛ bɛ sɛɛ be dzoo lɛ kwaa ni? Mɔɔ le ki nuun tɛ li bɛniin bɛ mɛɛŋ bintɔɔ le? Tɛ bee tɛ tee kitun le, “Shɛŋ yi Abrahan tɛ gɛɛ li Nyɔ-ɔ tɛ fɛ Nyɔ dzɔ wu le wɛ wi wu tsaan.”

¹⁰ Nyɔ tɛ dzɔ Abrahan le wɛ wi wu tsaan nuun mfi wu la? Tɛ nuun ɛ bɛ sɛɛ wu dzoo mɔɔ mɛɛŋ kintɔɔ le? Bɛ ti mɛɛŋ saa wu dzoo ki sɛɛ kɛ.

¹¹ Bɛ tɛ sɛɛ wu dzoo si ŋkiki le fi doonche le wɛ wi wu tsaan kii shɛŋ yi tɛ gɛɛ li Nyɔ-ɔ mfi wu tɛ mɛɛŋ kintɔɔ. Nɛɛ lɛ Abrahan se nuun te bɛniin bechu bɛ gɛɛ shɛŋ li Nyɔ-ɔ bɛ bɛ mɛɛŋ ki sɛɛ kɛ be dzoo kɛ, ke se Nyɔ dzɔ tɛ be le be baa bɛniin bɛ tsaan lɛ yi lii.

¹² Se nuun tɛ te bɛniin bɛ bɛ tɛ sɛɛ be dzoo, nuun yɛ kifi bɛ sɛɛ baa be dzoo kɛ. Ɛ kii be tɛ bieɛ kikaa kee li shɛŋ yi tɛ gɛɛ li Nyɔ-ɔ, bɛ se sɛɛ Abrahan dzoo.

*Abrahan tɛ kɛmɛ fieɛ fi Nyɔ tɛ kaache
 nuun kii shɛŋ yi tɛ gɛɛ li Nyɔ-ɔ*

¹³ Nkaache wu Nyɔ tɛ kaache Abrahan bee bɔɔŋ bee le be gii naa be ji kikoo ki nshe tɛ nuun yɛ kii Abrahan tɛ giki bɛnchi kɛ. Tɛ nuun kii shɛŋ yi tɛ gɛɛ li Nyɔ-ɔ, Nyɔ se dzɔ wu le wɛ tsaan.

14 E fi nuun le beniin be gii be naa be keme fiee fi Nyɔ̀ tɛ kaache nuun nuun beniin be feti si benchi weki, ke shɛn yibe gee li Nyɔ̀-ɔ kɛmi ye mben ke, ke mɔɔ nkaache wu Nyɔ̀ tɛ kaache wulu we tɛ li yee li.

15 Fiee fi nuun lu nuun le, benchi ti feti Nyɔ̀ dzeti shɛn be beniin budzɔtsu, kife e nchi nuun ye lu ke, fiee fimu tɛ nuun lu le wi bondɔɔ nchi ke.

16 Nee le, nkaache wulu biki tɛ nuun shɛn yi wu gee li Nyɔ̀-ɔ, le se ni nuun shɛn yi Nyɔ̀ yi dzeen yih yi doonche li wuu, se nkaache wulu kɛmi le ke ka li kini kee kichu, nuun ye li beniin be lemi li benchi kwaa ke. Wu we tɛ li beniin be gee shɛn li Nyɔ̀-ɔ nee si Abrahan tɛ gee le, kife Abrahan nuun taa wusen beechu be nuun beniin be Nyɔ̀-ɔ.

17 Fini nuun si be tɛ tsee Nyɔ̀ tiiti li Abrahan le,
 “Mi mfeɔ le ɔ ni ɔ nuun te biton nge.”
 E wu taa wusen le Nyɔ̀ lii. E Nyɔ̀ yi Abrahan tɛ gee shɛn li yi-i. E yi yi feti beniin be kwiye karisi be tuu lu. E yi yi tiiti bie bi ti meen saa ki nuun lu ke, bi nuun lu.

18 Abrahan tɛ bichi nuun limfwe le ke se naa keme fiee fi Nyɔ̀ tɛ kaache mɔɔ nuun si fi tɛ yengi le fi nuun tɛ nuun lu ke le. Se nuun le, tɛ gee nee shɛn li Nyɔ̀-ɔ se dza to, “Te biton nge,” nee si Nyɔ̀ tɛ kaache li wu-u le,

“Bɔɔn bo gii naa be yan bu yanu.”

19 Abrahan tɛ nuun si biya gwii, se nuun le ti meen ki we ke li shɛn yi tɛ gee li Nyɔ̀-ɔ ke, mɔɔ nuun si tɛ ngingi yi yee le we si ki kwi ki wi-i kitun, ngingi tɛ le kwesi wu Saara we kaa e wu leri kitun le.

20 Tɛ meen ki bechi ke le ni menini, ke le ni kɛmi shɛn fietu kii nkaache wu Nyɔ̀ tɛ kaache wu wee ke. Shɛn

yi tɛ gɛɛ li Nyɔ-ɔ tɛ tɛɛmi yi giɪŋgi nuuŋ bu limfwe, se yɔɔnchi Nyɔ.

²¹ Se tɛ beŋ bɛ shɛŋ yee chi le Nyɔ kɛmi bunga bu fɛɛɛ fiee fi tɛ kaache.

²² Fiɛɛ fiee fi shɛŋ yi tɛ gɛɛ li Nyɔ-ɔ tɛ fɛ Nyɔ dzɔ le wɛ wi wu tsaan lɛ yi-i lii.

²³ Se nuuŋ le, n'yɔru wu nuuŋ le, “Nyɔ tɛ dzɔ wu wɛ,” bɛ ti mɛɛŋ ki tɛɛ kɛ nuuŋ kii Abrahan kɛ.

²⁴ Wɛ tɛ li bee li. Nyɔ yi tɛbeŋ gɛɛ shɛŋ li yi-i, yi gii yi dzɔɔ tɛ bee lɛ. Ɛ yih yi tɛ buu Jiso wu Taa wusɛŋ li kwe-e.

²⁵ Jiso nuuŋ wu bɛ tɛ nyɛ le kwi kii bibifi bisɛŋ. Nyɔ se kaari yi buu wu li kwe-e kii tɛ nuuŋ yɛ bɛ findzɔŋ kɛ.

5

Tɛ kɛmi baa kinɛɛtine kifɛ Nyɔ dzɔ yɛ bee le tɛ kɛmi yɛ findzɔŋ kɛ

¹ Dɛɛni si Nyɔ dzɔ yɛ bee le tɛ baa findzɔŋ siŋ kii shɛŋ yi tɛ gɛɛ li yi-i ni, tɛ kɛmi baa mbɛɛŋgii dɛɛni kii fiee fi Taa wusɛŋ wu Jiso Krai fɛ.

² Ɛ wu wu fɛ tɛ se kɛmɛ dze yi lɛ li kinƙɔŋgise ki Nyɔ-ɔ ki tɛ nuuŋ li ki-i dɛɛni kii shɛŋ yi tɛ gɛɛ li wuu. Tɛ se nɛki baa si tɛ bichi limfwe le tɛ naa tɛ kɛmɛ bunɔŋa bu Nyɔ-ɔ.

³ Ɛ nɛɛ fiee kwaa kɛ, tɛ nɛki baa tɛ li ŋgɛ wu tɛ ŋiŋgi, kifɛ tɛ kii baa le ŋgɛ feti wi se kii shɛŋ yi kanɛ.

⁴ Shɛŋ yi kanɛ feti wi teti li kinƙɛ ki mwɛ-ɛ. Ɛ wi ta li kinƙɛ kee li, kɛ mwɛ gii ni bichi nɛɛ nuuŋ limfwe li fiee fi kii le gii kɛmɛ.

⁵ Si bichi limfwe li fi-i le, fi nuun tɛ naa ka li yee li kɛ, kifɛ Nyɔ yiiki yɛ shɛn yisɛn bɛ kinɔŋgise ki yi-i kɛti li Fiana yi Waan yih yi nyɛɛ li bee li.

⁶ Fi fiɛɛ le, mfi wu tɛ gii tɛ mɛɛn bunga nsin, Krai tɛ bɛ nuun le mfi-i lɛwa, kwi kii bee beniiŋ bɛ tɛ faan Nyɔ.

⁷ Ɛ chɛɛn le fi tɛɛmi fɛ wi nuun kwi kii wi wu nuun tsaan, mɔɔ nuun le fi nyɛ fi tɛ nuun le kɛ, wi nuun nɛɛ gwenɛ le kwi kii wi wumu wu dzeen.

⁸ Se nuun le, Nyɔ tɛ doonche kinɔŋgise kee li bee li le dze yini le, mfi wu tɛ tɛ mɛɛn beniiŋ bɛ bifi, Krai kwi kii bee.

⁹ Si tɛ baa dɛɛni nuun ɛ ŋɔŋ mee fɛ Nyɔ se dzɔ bee le tɛ baa findzɔn nsin ni, kɛ gii gɛɛn tɛ limfwe soo bee li shɛn yi fuuti Nyɔ-ɔ.

¹⁰ Fi nuun le, mfi wu tɛ tɛ mɛɛn beniiŋ bɛ mbani-i bɛ Nyɔ-ɔ, kwe yi Nwani taashɛ bee bɛ Nyɔ, kɛ gii gɛɛn limfwe dɛɛni soo bee bɛ ntɛ we si wu taashɛ bee bɛ Nyɔ le.

¹¹ Ɛ nɛɛ fini kwaa fi tɛ nɛki kii fi kɛ. Tɛ nɛki baa tɛ bɛ Nyɔ kii Taa wusɛn wu Jiso Krai wu nachɔɔ bieɛ bisɛn bɛ Nyɔ le.

Fiee fi Adan tɛ bɛ bɛ fi mɔɔ fi Krai tɛ bɛ bɛ fi

¹² Si bibifi tɛ ka li wi mumkpan bi se bɛ li nshɛ-ɛ, kwe tɛ ka tɛ li bibifi yi se bɛ, yi saanɔ yɛ dɛɛni yi gɛɛn li wi kwikwi, kifɛ wi kwikwi fɛɔ bibifi.

¹³ Bibifi tɛ nuun nɛɛ li nshɛ-ɛ, Nyɔ se nyɛ benchi. Se nuun le ɛ benchi nuun yɛ lu kɛ, bɛ tɛ fa bibifi bi wi feti kɛ.

¹⁴ Mɔɔ nuun si fi nuun le, mbɛɛche li mfi wu Adan mbe mbochu li mfi wu Mɔɔse wu tɛ bɛ bɛ benchi kwe tɛ kɛmi bunga le beniiŋ bechu lɛwe mɔɔ bɛ tɛ fɛ bibifi, bɛ ti mɛɛn ki fɛ kɛ si Adan wu tɛ bonde nchi

ke. Adan̄ tɛ nuun̄ lɛ dze yimi si Krai wu tɛ nuun̄ le gii naa bɛ gii nuun̄.

¹⁵ Se nuun̄ le, nya yi Nyɔ yi tɛ nyɛ li bɛniin̄ li li yee li, yi tɛ nuun̄ yɛ yɛɛn̄ bɛ bibifi bi Adan̄ tɛ fɛ ke. Ɛ bɛniin̄ n̄ge tɛ kwi yɛ kii bibifi bi wi mumkpan̄, kɛ ɛ chɛɛn̄ le shɛn̄ yi dzeen̄ yi Nyɔ-ɔ mɔɔ nya ye tɛ bɛ kii shɛn̄ yi dzeen̄ yi wi mumkpan̄ wu nuun̄ Jiso Krai, gii naa bɛ li bɛniin̄ li n̄ge yi yan̄ yi yaa lɛ.

¹⁶ Nya yini yi Nyɔ tɛ nyɛ li yee li nuun̄ yɛ yɛɛn̄ si fiee fi bibifi bi wi mumkpan̄ wɛ tɛ bɛ bɛ fi ke. Bibifi bi wi mumkpan̄ tɛ bɛ bɛ nsa li bɛniin̄ bɛchu-u, bi lii be li n̄ge. Se nuun̄ le, nya yi Nyɔ yini yi tɛ bɛ lɛ bibifi bi bɛniin̄ n̄ge lɛjin̄ fɛ yɛ Nyɔ dzɔ be le be kɛmi yɛ findzɔn̄ ke.

¹⁷ Ɛ bibifi bi wi mumkpan̄ tɛ fɛ kwe kɛmɛ bunga laan̄ we li wi kwikwi kii wi mumkpan̄ wulu, fi fiee tɛ le bɛniin̄ bɛ kɛmɛ shɛn̄ yi Nyɔ yi dzeen̄ yini, mɔɔ nya yi Nyɔ yi li yee li yi dzeti bɛniin̄ le be baa findzɔn̄ sin̄, be gii be naa be kɛmɛ ntɛ wu shaan̄ kii wi mumkpan̄ wu nuun̄ Jiso Krai.

¹⁸ Bɛdɛɛni, si bibifi bi wi mumkpan̄ tɛ bɛ bɛ nsa li bɛniin̄ bɛchu-u ni, ɛ nɛɛ lɛ si mferu wu tsaan̄ wu wi mumkpan̄ gwiɔɔ dze Nyɔ dzɔ be bɛchu le be kɛmi yɛ findzɔn̄ ke, be bɛchu gii be kɛmɛ ntɛ.

¹⁹ Ɛ fi nuun̄ le si wi mumkpan̄ tɛ tɛmi kikoo bɛ Nyɔ fini se fɛ le bɛniin̄ n̄ge nuun̄ bɛniin̄ bɛ bifi, ɛ nɛɛ lɛ si wi mumkpan̄ wu woo Nyɔ gii fɛ le Nyɔ dzɔɔ bɛniin̄ n̄ge le be baa tsaan̄.

²⁰ Nyɔ tɛ bɛ bɛ bɛnchi le yi fɛ le bibifi ni bi yendi. Se nuun̄ le si bibifi yendi ni, shɛn̄ yi Nyɔ yi dzeen̄ yi kɛmi li bɛniin̄ li se yendi nɛɛ tɛ buyanu.

²¹ Fi se nuun̄ le, si bubieɛ kɛmi bunga lɛ bɛniin̄

li lɛwe be se kwiɣi, ɛ nɛɛ lɛ tɛ si shén yi Nyɔ yi dzeen kɛmi bunɣa li bɛniin li kɛti li ndzotsu wu dzeti bɛniin le, le be baa tsaan le ke nyɛ be ntɛ wu kimakɛ kɛti li Jiso Krai wu Taa wusɛ-ɛɲ.

6

Wi wu taashe be Krai kwio wu gate be free fi kii bibifi

¹ Si fi nuun lɛ, nuun tɛ tee le la? Fi nuun le tɛ ba tɛ ni tɛ feti bibifi tɛ giingɪ limfwe limfwe ke se shén yi Nyɔ yi dzeen yi kɛmi li bɛniin li yan yi yaa lɛ ni?

² Nuun fi tɛ nuun lɛ kɛ! Nuun fi geen se bee tɛ kwi tɛ gate be bibifi tɛ tuu tɛ ni tɛ tsiin li bibifi-i?

³ Nɛ kii yɛ le bee bechu be be tɛ lɪi li dzɔɔ be taashe be Krai Jiso si be tɛ lɪi lɛ be tɛ taashe bee tɛ nuun be kwe ye kɛ ni?

⁴ Be tɛ lɪi bee li dzɔɔ lɛ fi tuu fi nuun le be taashe baa bee be kwe ye be diyɛ, le ke si Krai tɛ kaari wu bo li kwe-e li bunɣa bu Baa we-e, nuun tɛ ni tɛ tsiin li ntɛ wu fwɛɲ tɛ.

⁵ Fi fiɛɛ lɛ kifɛ ɛ tɛ taashe be Krai li kwe yi nuun ye-e, kɛ ntaru maa nuun yɛ lu le tɛ giɪ tɛ taashe li mbochu wu li kwe-e wu nuun we kɛ.

⁶ Tɛ kii le yih yisɛɲ yi tɛ nuun ntɛ wu fichi yɛɛ be tɛ ta li kintaan li kitun bee be Krai, le be lɛɛshe yih yi nuun yi bibifi yɛɛ, le nuun tɛ tɛ tuu le tɛ nuun li bumfa-a li tsan yi bibifi kɛ,

⁷ kifɛ wi kwi-i kɛ wu boɔ li tsan yi bibifi.

⁸ Fi nuun le ɛ tɛ kwi be Krai, kɛ tɛ bɛɲ baa le tɛ giɪ tɛ ni tɛ tsiin tɛ be wu,

⁹ kife tɛ kii le si Nyɔ tɛ buu Krai li kwe-e, fi nuun le Krai nuun tɛ tuu le kwi kɛ. Kwe mɛɛɛ yɛ yi tuu yi kɛmi bunga lɛ wu-u lɛwe kɛ.

¹⁰ Kwe yi tɛ kwi nuun yi tɛ kwi kii bibifi mfwa mumkpan fi ma lɛ. Ntɛ wu tsiin dɛɛni nuun li Nyɔ-ɔ.

¹¹ Bɛdɛɛni, nɛ ɲingi yɛɛɛ yih yinɛ si bɛniin bɛ kwi bɛ gatɛ bɛ bibifi, nɛ sɛ tsiin nɛ biki si Nyɔ wɛki si nɛ taasɛ baa bɛ Krai Jiso lɛ.

¹² Bɛdɛɛni, kiin nɛ ni bɛɲ le bibifi kɛmɛ bunga lɛ yih yinɛ lɛwe yi nuun yi kwe le bi fɛ nɛ ni nɛ wuki nuun fieɛ fi ɲɔɲ mɛnɛ wɛki le nɛ ni nɛ feti kɛ.

¹³ Kiin nɛ tuu nɛ chinɛ bibifi dzɔɔ bimbe bi yih yinɛ si bieɛ bimbu bi nimɛ-ɛ le bi ni bi feti bieɛ bibifi lu kɛ. Nɛ nyɛɛ yɛɛɛ yih yinɛ nuun li Nyɔ-ɔ si bɛniin bɛ bɛ buu bɛ li kwe-e bɛ nyɛ bɛ ntɛ. Nɛ nyɛɛ yɛɛɛ tɛ bimbe bi yih yinɛ li Nyɔ-ɔ si bieɛ bieɛ bi nimɛ-ɛ le ni feti bieɛ bi tsaɲ lu.

¹⁴ Bibifi kɛmɛ yɛ le bi ni bi kɛmi bunga lɛ bɛ-ɛɲ lɛwe kɛ, kife nɛ nuun yɛ lɛ bɛnchi lɛkwiin kɛ, nɛ baa nuun lɛ shɛɲ yi Nyɔ yi dzeɛɲ li lɛkwiin.

Wi wu taasɛ bɛ Krai nuun mfwa we li ntɛ wu tsaɲ li

¹⁵ Si fi nuun lɛ, nuun tɛ tee le la? Tɛ tee le tɛ ni tɛ feti bieɛ bibifi kife tɛ baa lɛ shɛɲ yi Nyɔ yi dzeɛɲ li lɛkwiin, nuun yɛ lɛ bɛnchi lɛkwiin kɛ ni? Ɛ lɛ kɛ!

¹⁶ Nɛ kɛɛ le ɛ wi dzɔ yi yee wu nyɛ li wi wumu le ni wuki li mwɛ si mfwa, kɛ gii ni nuun mfwa wu wi wulu wuki nuun li wuu. Ɛ wi nyɛ yi yee nuun li bibifi, kɛ wɛ nuun mfwa wu bibifi. Kɛ bi gii bi bɛ bɛ kwe. Ɛ wi nyɛ yi yee le ni wuki li Nyɔ-ɔ, kɛ wɛ nuun

mfwa wu Nyɔ. Se ɲ'wowu wu wuki li yi-i wulu gii fɛ se ni kɛmi ntɛ wu tsaɲ.

¹⁷ Se nuuŋ le kiyɔɔni nuuŋ li Nyɔ, le nɛ tuu nɛ shiɲ nɛ nuuŋ bɛmfɛ bɛ bibifi-i, dɛɛni nɛ bɛŋ baa bɛ shɛŋ yinɛ chichi ɲwaani ntiifɛ wu bɛ tɛ nyɛ li be-ɛŋ.

¹⁸ Nɛ baa nuuŋ ɛ bɛ buu bɛŋ li tsɛŋ yi bibifi, nɛ to baa nuuŋ bɛmfɛ bɛ ntɛ wu tsaɲ lɛ.

¹⁹ Ntiitɔɔ fini si wiwoŋ, kifɛ bɛŋ si bɛniɲ bɛ weeti bɛ bufi bu wiwoŋ nɛ nuuŋ tɛ kɛɛ bieɛ bichu kɛ. Nɛ kɛɛ le tɛ nuuŋ ɲkosi nɛ nyɛɛ bimbe bi bwɲ yɛ nɛ li bieɛ bi nyɛ-ɛŋ bɛ bibifi-i si bɛmfɛ. Nɛ nyɛɛ yɛɛŋ bimbe bi bwɲ yɛ nɛ dɛɛni nuuŋ li bieɛ bi tsaɲ li nɛ se ni nɛ nuuŋ bɛniɲ bɛ wuuti.

²⁰ Mfi wu nɛ tɛ nuuŋ bɛmfɛ bɛ bibifi-i, ntɛ wu tsaɲ tɛ kɛmi yɛ buŋga lɛ be-ɛŋ lɛwe kɛ.

²¹ Si nɛ tɛ nuuŋ lɛ mbeŋ wu nɛ tɛ kɛmi fɛ bieɛ bini bi nɛ kɛmi buya li bi-i dɛɛni bini tɛ nuuŋ la? Bieɛ bilu bichu mɛrisi nɛɛ nuuŋ bɛ kwe.

²² Se nuuŋ le si bɛ buu baa bɛŋ li tsɛŋ yi bibifi ni nɛ to baa bɛmfɛ bɛ Nyɔ-ɔ, mbeŋ wulu nuuŋ le nɛ to baa bɛniɲ bɛ waɲ, kimɛrisɛ kilu gii naa ni nuuŋ ntɛ wu kimakɛ.

²³ Fi nuuŋ le kinsomfu ki bibifi nuuŋ kwe, bɛdɛɛni ntɛ wu kimakɛ nuuŋ nya yi Nyɔ nyɛɛ li yee li, li bɛniɲ bɛ taashe bɛ Krai Jiso wu Taa wusɛŋ.

7

Nchi ti kɛmi buŋga lɛ wi-i lɛwe mfi mɛɛŋ lu

¹ Bɛŋwaanɛŋ, ɲ'wekɔɔ le ntee fini li be-ɛŋ si bɛniɲ bɛ kii nchi. Mɔɔ nɛ kii le nchi ti kɛmi buŋga lɛ wi-i lɛwe nuuŋ nɛɛ mfi wu mwɛ mɛɛŋ we nuuŋ lu ni?

² Tε dzɔɔ mbose yi bugoo bu kwεεη bee nyu-un. Nchi ti kɛndi kwεεη li nyumi nuun mfi wu nyumi mεεη lu. Se nuun le ε nyumi kwi, kε wu boɔ le nchi-i wu tɛ kɛndi wu bee nyumi-i lɛkwiiη.

³ Bɛdɛɛni ε wu dza wu gεεη tsiin bee nyun wumu nyumi mεεη lu, bε teen wu le kinjikwiin. Se nuun le ε nyumi kwi, kε wu boɔ le nchi wulu lɛkwiiη. E wu gεεη bugoo le nyun wumu, kε mεεη yε kinjik-wiin kε.

⁴ E nεε lε, bɛηwaanεη si nε kwi baa nε gate bε bε bɛnchi keti li yi yi Krai si tɛ kwi ni, nε kwi baa le ke nε ni nε nuun bɛniin bε wi wumu wu gwetε-ε kitun. Wi wulu wuni nuun wu bε tɛ buu li kwe-e, ke se tε ni tε tsiin tε feti tε nuun biee bi dzeen li Nyɔ-ɔ.

⁵ Mfi wu tε tɛ mεεη tɛ tsiin tɛ biki si nyan yisεη wɛki, bɛnchi tɛ shiin be kanɣisi ηɔη mεsεη mε fuu le tε ni tε feti bubieε, me feti bimbe bi bwin yεsεη nindi biee bi bεε nuun bε kwe li bee li.

⁶ Se nuun le, dɛɛni yani tε bo baa lε bɛnchi lɛkwiiη tε kwi tε gate bε bɛnchi bε tɛ shiin be kɛndi bee bɛlu. Tε bo baa ke se tε ni tε nindi li ntse wu fwεη wu nuun Fiana yi Nyɔ, nuun yε lε dze yi fichi yi bɛnchi bε bε tseε li kε.

Nchi ti feti tε kii biee bibifi

⁷ Nuun tε tee le la kii bɛnchi? Fi nuun le nchi nuun fiee fi bifi ni? Fi nuun yε lε kε! Tɛ gii nuun yε kii nchi kε, bee nuun mi ηkii yε fiee fi bifi kε. E nchi ti mεεη ki tee kε le, “Kiin wi ni ni lendi lii li fiee fi wi wumu kε,” bee nuun mi ηkii yε le nlomu lii nuun fiee fi bifi kε.

⁸ Bɛdɛɛni, bibifi tɛ tuu bi nyiŋ lɛ nchi wuni lɛkwiin bi feti mi lendi lii lɛ dzɛ lɛ dzɛ. Nchi bee nuuŋ yɛ lu kɛ, bibifi bi kɛmi yɛ buŋga kɛ.

⁹ Ntɛ ŋgii nshiin ntsiin mfeti si ŋ'wɛki bɛnchi mɛɛŋ saa ki bɛ kɛ. Se nuuŋ le, mfi wu bɛnchi tɛ bɛ, bibifi kaanŋi, nse ŋkwi.

¹⁰ Bɛnchi bɛlu kibɛɛ bɛ tɛ nuuŋ le be gii be bɛ bɛ ntɛ, be tuu be bɛ nuuŋ bɛ kwe li mi-i.

¹¹ Fi nuuŋ le bibifi tɛ kɛmɛ dze li bɛnchi bani, bi yɛɛŋ bɛ mi, bi nyiŋ le lɛkwiin bi wo mi.

¹² Bɛdɛɛni tɛ ŋɛŋ baa le bɛnchi nuuŋ fiee fi waan, fiee fi bɛnchi tiiti nuuŋ fiee fi waan, fi nuuŋ tsaan mɔɔ bujɔŋ.

¹³ Fi se nuuŋ le, fiee fi dzeen tɛ tuu fi bɛ nuuŋ bɛ kwe li mi-i ni? Nuuŋ fi tɛ nuuŋ lɛ kɛ! Tɛ nuuŋ bibifi bi tɛ nyiŋ lɛ fiee fi dzeen fini-i lɛkwiin bi se bɛ bɛ kwe lɛ mi-i, nse ŋɛŋ fiee fi gbɛŋgi fi nuuŋ bibifi, se fi doonchi nuuŋ fiee fi bɛnchi tiiti le bibifi gbɛɛɛ bi bee ŋge.

Bugwe bu liyi wi-i

¹⁴ Tɛ kii le bɛnchi nuuŋ fiee fi dza fɛ Nyɔ-ɔ. Se nuuŋ le nnuuŋ fiɛŋ wiwoŋ wu kɛmi nyan li bwin, ɛ bɛ kabɛ mi si mfwa li bibifi.

¹⁵ Mfeti fiee ŋkii yɛ fiee fi mfeti kɛ, kifɛ fiee fi ŋ'wɛki yɛ le mfɛ kɛ, ɛ fi fi mfeti. Ndzɛti le mfɛ fiee, ntuu mfɛ nuuŋ fi mbaanini.

¹⁶ Si ndzɛti mfeti nuuŋ fiee fi ŋkɔŋgisi yɛ kɛ ni, kɛ mbeenchɔɔ chɛɛŋ le nchi nuuŋ fiee fi dzeen.

¹⁷ Si fi nuuŋ lɛ, kɛ ɛ chɛɛŋ le ɛ mi wu mfeti fiee filu kɛ. ɛ bibifi bi nuuŋ li mi-i.

¹⁸ Ŋkiiɔ le fiee fi dzeen nuuŋ yɛ li mi-i kɛ. Fi nuuŋ le fiee fi dzeen nuuŋ yɛ li ŋgɔŋ mɛŋ kɛ. Ndzɛti

ηκεμε nshooη le mfe fiee fi tsaan, se nuun le ntè ntuu le mfe ke.

¹⁹ Fiee fi dzeen fi η'weki le mfe, ε fi fi nti mfeti ke, nεε si fiee fi bifi fi η'weki ye le mfe fi ke, ε fi fi nti mbεε ntuu mfe.

²⁰ Si ndzeti ntuu mfeti fiee nuun ye fi fi η'weki ke le, ε mi wu mfeti fiee filu ke. E bibifi bi nuun li mi-i bi feti.

²¹ Nεε le, mi se ntuo mi ηen le, mbεε ε η'weki le mfe fiee fi dzeen, fi nuun si nchi wumu le, fi tseke le mfe nuun fi bifi.

²² Li shén yeη, η'wukoo bujoo ηge be nchi wu Nyoo.

²³ Se nuun le, ndzeti ηingi nchi wumu wu nuun li mi-i. Wu tundi dzin be nchi wu mbeechε weη biki, feti mi ntuu mfwa wu nchi wu bibifi bi nuun li mi-i we.

²⁴ Kimkpenmkpe ki fiee le si mi! E noo wu gii soo mi li nyan yi beε be kwe yini?

²⁵ Kiyoo ni nuun li Nyoo yi nuun yi soo mi keti li Jiso Krai Taa wuseη!

Li merise-ε, nindoo deeni nuun si mfwa wu benchi be Nyoo li mbeechε we-εη. Se nuun le, li nyan ye-εη nindoo si mfwa wu nchi wu bibifi.

8

Ntse biki si Fiana yi waan weki

¹ Fi fiee le, deeni wi wu taashe be Krai Jiso meen ye le li ηge-ε ke.

² Meen ye tuu le li ηgeε ke kife nchi wu Fiana yi Nyoo yi nyεε ntse li beniin li taashoo bee be Krai Jiso, wu buu bee li tsan yi nchi wu nuun wu bibifi be kwe weε.

³ Nyɔ fɛ yɛ fiee fi nchi tɛ mɛɛŋ ki kɛmɛ kɛ bunɔa le wu fɛ kɛ. Nchi tɛ mɛɛŋ ki kɛmɛ kɛ bunɔa kɛ kɪfɛ wiwɔŋ ti nuuŋ wɛɛ. Fiee fi Nyɔ tɛ fɛ nuuŋ le yɪ tɛ tuumi Nwani le bɛ si wiwɔŋ wu fɛ biee bibifi le se lɛɛshɛ bibifi. Yɛɛ dze yi Nyɔ tɛ wo bunɔa bu biee bibifi li wiwɔŋ.

⁴ Yi tɛ fɛ lɛ le ke biee bi tsaan bi nchi wɛki nuuŋ si bi nuuŋ, nuuŋ yɛ si bwiŋ yɛɛŋ wɛki kɛ, tɛ ni tɛ tsiin nuuŋ si Fiana yi Nyɔ wɛki.

⁵ Bɛniin bɛ tsiin be biki si bwiŋ yɛ be wɛki be giki bufii nuuŋ li biee bi ŋɔŋ mɛ bee tiiti be. Bɛ tsiin be wuki nuuŋ li Fiana yi Nyɔ be giki bufii bubeɛ nuuŋ li biee bi Fiana yi Nyɔ tiiti be-e.

⁶ Ɛ wi gɛɛ bufii nuuŋ li yɪ yee li, kɛ gii naa kwi. Fi tuu fi nuuŋ le ɛ wi gɛɛ bufii li Fiana yi Nyɔ, kɛ gii naa kɛmɛ ntɛ bɛ mbɛɛŋgii.

⁷ Si fi nuuŋ lɛ wi wu gɛɛ bufii nuuŋ li biee bi bwiŋ yee kɔŋgisi, kɛ baaninɔɔ Nyɔ. Wɛɛ wi biki yɛ nchi wu Nyɔ kɛ. Fi fieɛ chɛɛŋ le nuuŋ tɛ woo kɛ.

⁸ Wi wu tsiin si bwiŋ yee wɛki ti feti yɛ fiee fi Nyɔ nuuŋ yi woo bujɔŋ bɛ wu kɛ.

⁹ Se nuuŋ le nɛ nuuŋ finɛ bɛniin bɛ tsiin yɛ be biki si bwiŋ yɛ be wɛki kɛ. Nɛ biki finɛ nuuŋ si Fiana wɛki, ɛ nuuŋ le Fiana yi Nyɔ tsiin li yih yinɛ. Ɛ wi nuuŋ lu wu kɛmi yɛ Fiana yi Krai kɛ, kɛ nuuŋ yɛ wi wu Krai kɛ.

¹⁰ Ɛ Krai nuuŋ li yɪ yinɛ, mɔɔ nuuŋ si yɪ yinɛ gii yi kwiye kii bibifi lɛ, fiana yinɛ yɛɛ we, kɪfɛ Nyɔ fɛ yɛ nɛ nuuŋ tsaan lɛ yi-i lii.

¹¹ Ɛ Fiana yee yi wu wu tɛ buu Jiso li kwe-e tsiin li yɪ yinɛ, kɛ wu wɛɛ wu tɛ buu Krai Jiso li kwe-e gii nyɛ tɛ ntɛ li bwiŋ yɛ nɛ yi ti kwi-i. Gii nyɛ kɛti li Fiana yee yi tsiin li bwiŋ yɛ nɛ-ɛ.

12 Si fi nuun le beŋwaanɛŋ, tɛ gbɛŋgi baa tɛ kɛmi fɛɛ fi fɛɛ, fɛɛ fini fɛɛ le nɛ tsi kɛ biki si bwiŋ yɛ nɛ wɛki kɛ.

13 Ɛ nɛ tsiŋ nɛ biki si bwiŋ yɛ nɛ wɛki, kɛ nɛ gii nɛ kwiye. Se nuun le, ɛ nɛ lɛɛshɛ bibifi bi bwiŋ yɛ nɛ wɛki bɛ bunga bu Fiana yi Nyɔ-ɔ, kɛ nɛ gii nɛ kɛmɛ ntɛ.

14 Beniŋ bechu bɛ tsiŋ be biki si Fiana yi Nyɔ wɛki nuun bɔɔŋ bɛ Nyɔ-ɔ.

15 Nyɔ ti mɛɛŋ ki nyɛ kɛ nuun fiana yi bumfa yi nuun yi fɛ nɛ kaari nɛ ni nɛ tsiŋ li chɛnɛ-ɛ kɛ. Tɛ nyɛ Fiana li be-ɛŋ nuun yi feti nɛ nuun bɔɔŋ bee. Se nɛ teenyi yi le, “Abba,* Baa wusɛŋ.”

16 Fiana yilu yini kibɛɛ bɛ fiana yisɛŋ yi teendi yɛ le tɛ baa bɔɔŋ bɛ Nyɔ-ɔ.

17 Ɛ tɛ nuun bɔɔŋ bɛ Nyɔ-ɔ, kɛ tɛ gii tɛ ji bisheyɛ, bisheyɛ bi nuun bi Nyɔ-ɔ. Bee bɛ Krai gii tɛ taasɛ tɛ ji bi, ɛ nuun le tɛ ŋiŋgi baa ŋɛ si Krai tɛ ŋɛŋɛ, tɛ naa tɛ kɛmɛ tɛ fɛ bunɔŋa bwee li.

Bujɔŋ bu gii naa bu nuun bu bɔɔŋ bɛ Nyɔ-ɔ

18 Nkii nɛɛ bujɔŋ le ŋɛ wu tɛ ŋiŋgi dɛɛni nuun tɛ kɔchɛ nɛɛ bɛ wu nuun bɛ maa bɛ bujɔŋ bu gii naa bu nuun busɛŋ kɛ.

19 Bieɛ bichu bi Nyɔ tɛ tɔŋ gbɛŋgi bieɛ bi tɛŋgi mfi wu Nyɔ gii naa yi doonchɛ bɔɔŋ bɛ gbɛŋgi be nuun bee.

20 Fi nuun le bieɛ bichu bi Nyɔ tɛ tɔŋ tɛ dza bi to bieɛ bi lɔɔlɔ. Bi ti mɛɛŋ ki nuun kɛ lɛ li ŋkɔŋgise wu bi-i kɛ. Ɛ ŋkɔŋgise wu Nyɔ wu tɛ fɛ le bi nuun le. Se nuun le bi bichi nɛɛ limfwe bi kii nɛɛ le,

* 8:15 Abba nuun le jɛ yi Aramaik le baa wusɛŋ.

21 jobε chimu naa nuuη Nyɔ buu bi li bumfa-a bi bɔnε li mfɔ wu bee nuuη bi fɔ-ɔ. Ke yi buu le, bi gii bi kemε mbɔninε wu shaan si bɔɔη bε Nyɔ-ɔ.

22 Tε kii le bieε bichu bi Nyɔ tɛ tɔη wuki bieε ntɔnyε si kwεεη wu tundi, bi wuki bieε ntɔnyε nsiin bε bo dεeni.

23 Ε bieε bi Nyɔ tɛ tɔη kwaa bi nuuη li ntɔnyε-ε kε. Bee tε saa tε tsɔɔ sa wu nuuη Fiana yi Waan yi Nyɔ nyε bee tε chendi baa le shén le shén si tε gbengi tε tɛngi le Nyɔ fε tε nuuη bɔɔη bee. Fini nuuη mbusu wu yi gii naa yi buu yí yisεη li ηgε-ε.

24 Ε fieε fini fi tε bichi limfwe li fii tε kii le tε gii naa tε kemε fi ε Nyɔ tɛ soo bee kii fi. Se nuuη le fieε fi wi bichi limfwe li fii le gii naa kemε, ε tuu ηingi fi nuuη wu lii kituη, tε tuu le ni tɛngi fi kε. Ε noo wu nuuη ni tuu bichi limfwe li fieε li le gii kemε fε fi nuuη wu lii?

25 Se nuuη le ε tε bichi limfwe li fieε fi tε kii le tε gii naa tε kemε, kε tε gii tε kan shén tε ni tε tɛngi wεε.

26 Fiana yi Nyɔ ti bεε yi fi bee mfi wu tε weeti, si tε kii yε nlεkε li Nyɔ-ɔ si bε kemε le bε ni bε lεki kε le. Fiana yilu kibεε ti lεki li Nyɔ-ɔ kii bee yi dii li yi-i le dze yi nuuη wi tε tee kε.

27 Nyɔ yi ti tɛeti shén yi bɛniin yi kii tε mbeeche wu Fiana yi Waan, kifε Fiana yi Waan ti lεki li Nyɔ-ɔ li bɛniin bε ti nuuη bε Nyɔ-ɔ le dze yi Nyɔ kɔngisi.

28 Fieε fichu fi kɛti bε bɛniin bε kɔngisi Nyɔ yi fikisi fi tuu fi shaan. Bɛniin bani nuuη bε wu teen si tɛ nache.

29 Bɛniin bani Nyɔ tɛ kii mεεη lindeeri nuuη bε yi tɛ nache yi gεε le be gii be fiiki be ni be bosini Nwani li binje bi bee. Ke se Nwani wuni ni nuuη ηkosi li bɛηwaani, bε nuuη ηgee.

³⁰ Beniinj bani be tɛ nache kitun wu gɛɛ baa, tɛ teen be. Beniinj belu be tɛ teen baa nuun be tɛ dzɔ le baa findzɔn nsin. Be belu be tɛ dzɔ le be baa findzɔn nsin baa, tɛ nyɛ be bunɔŋa bwee.

Wi wu nuun tuu fɛ bee bɛ fiee nuun noo?

³¹ Si biee bini nuun ni bichu, nuun tɛ tuu tɛ tee le la? Si Nyɔ nuun lɛ kimbɛ kisɛŋ kitun ni, wi wu nuun tuu fɛ bee bɛ fiee nuun noo?

³² Ɛ yi yi Nyɔ ti mɛɛŋ ki yɛri kɛ lii bɛ Nwani kɛ, nyɛ bɛ kwi kii bee bɛchu, gii leeki nyɛ kɛ biee bichu li bee li tondɛ ni?

³³ Ɛ noo wu wɛ lu wu nuun ni geendi nsa bɛ beniinj bɛ Nyɔ tsaa kitun? Ɛ Nyɔ yi ti dzeti beniinj le be nuun yɛ bɛ findzɔn kɛ.

³⁴ Wi wɛ lu wu nuun tuu wo bee ni? Krai Jiso tɛ kwi, tuu kaari bo li kwe-e, wɛ dɛɛni lɛ kibɛɛ ki Nyɔ-ɔ ki kigɔŋɛ, gbɛŋgi lɛki li Nyɔ-ɔ li bee li.

³⁵ Wi wu nuun tuu gatɛ bee bɛ Krai le kii ni ni kɔŋgisi bee, ɛ noo? Nuun ŋgɛ, kɛ ntɔnyɛ, kɛ bikaa bi beniinj biindi lɛ besɛ jin, kɛ dzeen, kɛ tin kilɛɛ, kɛ chɛnise, mɔɔ nuun kwe, gatɛ bee bɛ Krai ni?

³⁶ Fi fiɛɛ nɛɛ si bɛ tsɛɛ beniinj bamu beti li Nyɔ-ɔ le, “Tɛ baa lɛ kwe wa jo chichi kii wɛ.

Beniinj dzeti le tɛ nuun nshɔɔŋ yi bɛ nuun bɛ sɛɛyɛ busɛyɛ.”

³⁷ Mɔɔ nuun nɛɛ si biee bini bichu kɛti lɛ, tɛ gbɛŋgi baa tɛ yɛki bu yawu li bunɔŋa bu Krai wu tɛ kɔɔŋgi bee li.

³⁸ Nkii nɛɛ bujɔŋ le kwe kɛ ntse, kɛ ŋwaani benchindaa bɛ la le, kɛ fiana yi nuun bintsii bichu, kɛ biee bi nuun dɛɛni, kɛ bi gii naa bi nuun, kɛ biee bi kɛmi bunɔŋa,

³⁹ ƙƙ bi nuuŋ liwe, ƙƙ bi nuuŋ lenkwiiŋ, mɔɔ nuuŋ la fiee fi nuuŋ li kintutu ki biee bi Nyɔ feti bichu le, fimu nuuŋ yɛ lu fi nuuŋ fi gatɛ bee bɛ kinƙɔŋgisɛ ki Nyɔ-ɔ ki yi ƙɛmi li bee li kii Krai Jiso wu Taa wusɛŋ ƙɛ.

9

Nyɔ tɛ tsaa beniin bɛ Isɛɛ le be ni be nuuŋ beniin bee

¹ Fiee fi ngii ni ntiiti dɛɛni fini nuuŋ chɛɛŋ si wi wu Krai. N'yɛŋgi yɛ ƙɛ. Shɛŋ yɛŋ teendi yɛɛ ƙɛti li tsan yi Fiana yi Waan li le n'yɛŋgi yɛ ƙɛ.

² Fi nuuŋ le ŋƙɛmɔɔ nshiin ŋge bɛ ntɔnyɛ wu mɛɛ yɛ ƙɛ li shɛŋ yɛɛŋ,

³ kii bɛŋwaanɛŋ bɛ kwɛɛŋ lɛ bɛ tɛɛ be nuuŋ ŋgɔŋ mɛ mumƙpaŋ. Mbɛɛchɔɔ le bee Nyɔ yi lɔɔ mi, mi se ŋgatɛ tɛɛ Krai kii be.

⁴ Beniin bani nuuŋ beniin bɛ Isɛɛ, Nyɔ tɛ dzɔ be yi fɛ le be ni be nuuŋ bɔɔŋ bee, doonchɛ be bunɔŋa bwee si Nyɔ, ji leh bɛ be, nyɛ bɛnchi bee li tsan yi bee, yi doonchɛ be si nuuŋ bɛ ni bɛ guundi yi, yi fɛ bɛŋkaachɛ bɛ be.

⁵ Ɛ beniin bɛ bɛte tee bɛ bee nuuŋ beniin bɛ Nyɔ-ɔ bɛ bɛ kii be, Kinsofu ki Nyɔ tɛ kaachɛ tɛ gii ki nuuŋ le ki bɛ si wiwoŋ bɛ biɛ ki li kini ki beniin bani-i. Tɛ ni tɛ nyɛɛ mpiaru mfi kwi ma nsin li Kinsofu kini ki nuuŋ Nyɔ lɛ biee bichu lɛwe. Fi nuuŋ lɛ.

⁶ Fiee fi Nyɔ tɛ kaachɛ beniin bɛ Isɛɛ lu nuuŋ fi tɛ ka li yee li ƙɛ, kifɛ ɛ beniin bɛchu bɛ bɛ tɛ biɛ li kini ki Isɛɛ bɛ nuuŋ chɛɛŋ chɛɛŋ beniin bɛ Isɛɛ ƙɛ.

⁷ Se fi nuuŋ yɛ tɛ le ɛ bɔɔŋ bɛ bɛ biɛ li yih yi Abrahan bɛchu bɛ nuuŋ bɔɔŋ bee chɛɛŋ chɛɛŋ ƙɛ. Fi nuuŋ si Nyɔ tɛ tee li Abraha-aŋ le,

“E Adzi wu gii naa biε bɔɔŋ bε gii be gεε bukoon bwo.”

⁸ Fini doonchi le ε bɔɔŋ bε Abrahan biε bechu bε nuun bɔɔŋ bε Nyɔ-ɔ kε. E bɔɔŋ bε Nyɔ tɛ kaachε Abrahan lu bε bε dzɔ le ε bɔɔŋ bε Abrahan.

⁹ Nyɔ tɛ gii yi feti ŋkaachε wuni yi tee le,
 “Gii naa ni nuun lε mfi lεwa,
 ŋkaari mbε, Saara se kεmε ŋwan wu nyun.”

¹⁰ Mεεŋ ki ba kε fini kwaa kε. Fiee si fini tɛ ka tε bε Lebika wu te bɔɔŋ bee tɛ nuun Adzi kwaa wu te bεtaa bεsεŋ.

¹¹⁻¹² Mɔɔ fε bε tɛ mεεŋ bε se naa bε biε man yini, yi mεεŋ saa ki fε kε fiee fi dzeen kε fi bifi kε, Nyɔ tɛ tee li ni wu bee le,

“Wi wu kaan gii naa ni nindi li ŋwan wu bwi.”

Nyɔ tɛ yɔ lε le yi doonchε le yi tsɛki wi yi biki li ntsawu we-e. Yi tsɛki yε kii nime chimu chi wi nin kε. Yi tsɛki yi biki nuun si yi wεki.

¹³ Fi fieε nεε si bε tɛ tsεε le,
 “Ntɛ ŋkɔɔŋgi Yakɔ, mbaane Esau.”

Nyɔ kɔŋgisi fiee fi yi wεki le yi fε li ŋkɔŋ wu yi-i

¹⁴ Si fi nuun lε, nuun tε tuu tε ni tε tiiti le la? Fi se nuun le Nyɔ feti yε tsaan kε ni? Fi nuun yε lε kε!

¹⁵ Nyɔ tɛ tee li Mɔɔsε le,
 “Ŋgii naa ŋkɔɔ nshiin li wi wu ŋkɔŋgisi,
 ŋkεmε nshiin li wi wu ŋkɔŋgisi le ŋkεmε-ε.”

¹⁶ Bεdεeni Nyɔ ti tsɛki yε wi biki si wiwon kɔŋgisi kε, kε mɔɔ nuun li nime chi wi ni-in kε. Tsɛki nuun kii fε keeti nshiin li bɛniin li.

¹⁷ Fini fieε nεε si bε tɛ tsεε lε Kinwaati ki Nyɔ-ɔ, Nyɔ yeti li Fεrɔ Mfɔŋ wu Ijip le,
 “Ntɛ mbiin gi wε si Mfɔŋ le ke se

ndoonche bunga bwen li yi ya,
beniin gɛɛɛ bɛ bukoon bwen li kikoo ki nshɛ
kichu.”

¹⁸ Fini se doonchi le Nyɔ keeti nshiin li wi wu yi
kɔŋgisi-i, yi nyɛɛ kikoo ki tɛɛmɛ li wi wu yi kɔŋgisi le
ni tɛɛmi kikoo.

¹⁹ Wi wumu nuun nɛɛ bii li mi laa, “Ɛ fi nuun lɛ,
Nyɔ se tuu yi gundi beniin kii la? Wi wu nuun faan
fiee fi Nyɔ kɔŋgisi le fi nuun, ɛ noo?”

²⁰ Ɔ nuun noo ɔ nuun ɔ ni ɔ mɛki bieɛ bɛ Nyɔ?
Nuun wi ma fiee fi kaari fi bii li wu laa, “Ɔ ma mi
ni kii la le ni?”

²¹ Wi wu mɛɛ shɔŋ kɛmi bunga lɛ chime-ɛ lɛwe
bu nuun dzɔɔ kikeenɛ kimumkpan ki chimɛ chilu
ma bieɛ lu chichi chichi, fimu ni fi kɛmi bufɛ bu
shaan fimu kɛmi bufɛ bu lɔɔlɔɔ. ²² Fi fieɛ nɛɛ lɛ si
Nyɔ feti. Yi tɛ gii yi wɛki le yi doonche shen yee yi
fuuti li beniin li, yi tuu yi fɛ beniin se kɛɛ bunga bu
yi-i. Se nuun le yi tɛ gbɛɛɛ yi kan shɛn bɛ beniin bɛ
tɛ feti shɛn fuuti yi bɛ be, mɔɔ nuun si fi tɛ nuun le
gii lɛɛshɛ be lɛ.

²³ Yi tɛ fɛ lɛ dɛɛni le yi doonche bunɔŋa bu yi-i bu
ŋge bu nuun li beniin bɛ keeti nshiin li bee. Beniin
bani nuun bɛ tɛ nachɛ kitun mɛɛn lindɛɛri le be gii
be naa be kɛmɛ bunɔŋa bulu.

²⁴ Ɛ bee kibɛɛ bɛ nuun beniin belu bɛ wu teen.
Nuun yɛ Bɛjuu kwaa kɛ. Beniin bɛ nuun yɛ Bɛjuu
kɛ baa fe tɛ.

²⁵ Ɛ nɛɛ fi fi Nyɔ tɛ tee lɛ Kinwaati ki ntomfɔŋ we
wu Hosia le,

“Beniin bɛ nuun yɛ beniin ben kɛ,
ŋgii ni nteenyi be le, ‘Beniin ben.’
Bɛ ntɛ mbuu ŋkɔŋgisi yɛ be kɛ,

ni nteenyi be le, ‘Shén yeh.’ ”

26 “E fe kintsii kini-i ki yi yi Nyɔ̀ tɛ̀ tiiti li beniin belu le,

‘Nɛ nuun yɛ beniin ben kɛ,’

bɛ gii bɛ ni bɛ nteenyi be le,

‘Bɔɔŋ bɛ Nyɔ̀ yi nuun lu-u.’ ”

27 Esaya ntomfɔŋ wu Nyɔ̀ tɛ̀ gii dii tɛ kii beniin bɛ Isɛlɛɛ tiiti le,

“Nɛɛ si beniin bɛ Isɛlɛɛ tɛ̀ yan si mfwɛ mɛ li ŋgemɛ yi dzɔɔ li ni,

bɛ gii bɛ naa bɛ soo be nɛɛ niin kwaa.

28 Fi fiɛɛ le Nyɔ̀ gii naa yi dza yi taa yi lɔŋ ŋgɛ li kikoo ki nshɛ mfwaa mumkpan yi mɛɛshi fiee fichu.”

29 E wu wu Esaya tɛ̀ saa kween le,

“Tɛ̀ gii nuun yɛ le Taa Nyɔ̀ yi kɛmi Bunga Buchu

bachɛ bɔɔŋ li kini kisɛŋ nsin,

bee nuun yi lɛɛshɛ bee si kitoŋ ki Sɔdɔŋ,

mɔɔ ki Gɔmɔra.”

Beniin bɛ Isɛlɛɛ faan dze yi Nyɔ̀ yi nuun tsaan

30 Si fi nuun lɛ, nuun tɛ tuu tɛ tee le la? Nuun tɛ tee le beniin bɛ nuun yɛ Bejuu kɛ bɛ tɛ mɛɛŋ ki mɔnchɛ kɛ le be nuun tsaan lɛ Nyɔ̀ lii kɛ baa dɛɛni tsaan lɛ Nyɔ̀ lii kii shén yibe gɛɛ li yi-i.

31 Se nuun le, beniin bɛ Isɛlɛɛ bɛ tɛ gwenini le be nuun tsaan lɛ Nyɔ̀ lii biki dze yi benchi wɛki lejɔŋ lɛlu, be ti mɛɛŋ ki nuun kɛ tsaan lɛ yi-i lii kɛ.

32 Tɛ̀ nuun kii la? Tɛ̀ nuun kifɛ be tɛ gwenini yɛ le be biee dze yi nuun be gɛɛ shén li Nyɔ̀-ɔ kɛ. Be biki nuun dze yi nime. Be fɛ lɛ be kɔtɛ li tɛtɛ chi beniin kɔtini li chi-i.

33 Tɛtɛ chini nuun chi bɛ tsɛɛ kii chi le,

“Bichɛ yɛɛŋ nɛ ŋɛŋ, ŋgikɔɔ tɛtɛ li kitoŋ ki Sayɔ-ɔŋ,

nuun tete chi beniin gii be ni be katini li chi-i.
 Kimban ki gii ki ni ki feti beniin weyi.
 Se nuun le, ε wi gee shen li wuu, mwe te tuu le nuun
 be buya ke.”

10

¹ Benwaanen, fiee fi η'weki be shen yen chi, mo
 nleke wen li Nyɔ-ɔ, nuun le beniin ben be Isele bani
 naa be bone.

² Fiee fi ηkii, fi nuun ntee nuun le, be kemi ngeen
 weseen li Nyɔ-ɔ. Se nuun le be kii ye dze yi shaan
 yi nuun be biee yi le ke.

³ Si be kii ye dze yi Nyɔ dzeti le beniin baa tsaan
 le yi-i lii ke le, be se tuu baa be gwenini le be fe yibe
 yi dze, be mæn baa ki nyε ke yih yibe le be biee yini
 dze yi Nyɔ dzeti le wi we tsaan le yi-i lii ke.

⁴ Si Krai te be le, dze yi benchi yi beniin te biki le
 be se nuun tsaan le Nyɔ lii yini te ma, fi se fiee deeni
 le numu tsaan le Nyɔ lii nuun le ɔ gee shen li Krai li.

Kinsofu be ke li wi kwikwi

⁵ Moɔse te tseε kii dze yi nuun tsaan le Nyɔ lii yi
 biki nuun benchi le, “Wi wu feti si benchi weki gii
 ni tsiin kife kichɔ benchi belu.”

⁶ Se nuun le, fi fieε le wi ti nuun tsaan le Nyɔ lii
 biki shen yi wu gee li yi-i nuun ε be tseε le,
 “ɔ bii ke li shen ya-a laa ε noo wu gii yeε liboo le
 ke?”

(Fi nuun nuun laa ε noo wu gii yeε se bɔɔ be Krai
 le.)

⁷ Ke le,
 “ɔ bii ke laa ε noo wu bɔɔ li kwεen wu benku-u le?”
 (Fi nuun nuun laa ε noo wu gii bɔɔ li kwεen wu
 benku-u se yeε be Krai le.)

⁸ Se nuun le, fi tiiti le la? Fi tiiti le,

“Jε yi Nyɔ yε nεε liwε-ε lichin.

Yi nuun li kimfime ko, mɔɔ li shén ya-a.”

Ɛ yi yi tɛ fenjisi kii ηγεεwu shén li Krai.

⁹ Ɔɔ tee bε kimfime ko le Jiso nuun Taa, ɔ ben bε shén ya le Nyɔ tɛ buu wu li kwe-e, ɔ bɔnε.

¹⁰ Fi nuun le wiwon beenchi nuun bε shén yee, Nyɔ se dzɔ wu le nuun yε bε findzɔn kε. Ɛ wi tee bε kimfime kee, kε Nyɔ soo yε wu.

¹¹ Kinwaati ki Nyɔ-ɔ tiiti le,

“Wi wu ben li yi-i nuun tε naa kεmε buya kε.”

¹² Nε kεε le chichi chichi nuun yε lu li wi wu Juu bε wi wu nuun yε wi wu Juu kε. Taa wu nuun Te beniin bechu nuun nεε mumkpan. Ti shiin nεε gwiiyi tsan yee nyεε bulofu li wi kwikwi wu dii li wuu.

¹³ Fi nuun si bε tɛ tseε le Kinwaati ki Nyɔ-ɔ le,

“Wi kwikwi wu dii teenyi bukoon bu Taa le, gii soo wu.”

¹⁴ Se nuun le beniin nuun be geen be se ni be dii be teenyi wu ηγεεwu shén li wuu nsin? Nuun be geen be se gεε shén li wu fuki fε be saa be woo kii wu nsin? Be nuun be geen be se woo Wi wu Ntiife mεεn ki tee kε be kε.

¹⁵ Nuun beniin geen be se gεεn be ni be fenjisi fuki fε bε ton be nsin? Fi fiεε ε bε tseε le,

“Bikaa bi beniin bε ti bεε bε nton wu dzeen le, nuun bujon ηge.”

¹⁶ Se nuun le, ε beniin bε Iseεε bechu bε ben baa nton wu dzeen wuni kε. Ɛ nεε le si kinwaati ki ntomfon wu Ɛsaya tɛ tiiti le,

“Taa, ε noo wu se benɔ nton wu tɛ tiifi?”

17 Bɛdɛɛni, ɲgɛɛwu shɛɲ dzɛti nuuɲ li fiee fi wi woo kii krai. Fiee fi wi woo se dzɛti li fi-i bɛ tiifi wu kii Krai.

18 Nse ntuu mbiiti laa be ti mɛɛɲ ki woo kɛ le? Bɛ chɛɛɲ be tɛ woo. Kinwaati ki Nyɔ-ɔ tiiti kɛɛ kii biee bi Nyɔ tɛ tɔɲ le,

“Jɛ yibe gɛɛɲ yɛ yi bo li kikoo ki nshɛ-ɛ kichu, n'yɔru wube gɛɛɲɔ wu bo li boo yi nshɛ-ɛ chichi.”

19 Nse ntuu mbiiti laa fi nuuɲ le bɛniin bɛ Isɛlɛɛ tɛ mɛɛɲ ki woo kɛ buɲɔɲ kɛ ni? Mɔɔsɛ tɛ saa kween le Nyɔ tiiti yɛ le,

“Nɲii mɛɛ le kimi ni ki fuumi bɛɲ bɛ kintutu ki bɛniin bɛ yee lɛ, mɛɛ tɛ le shɛɲ ni yi tɔnyi bɛɲ bɛ kitoɲ ki bɛniin bɛ nuuɲ bibere.”

20 Esaya tuu yɔ nchɛnu nsin le Nyɔ tiiti yɛ le,

“Bɛniin bɛ ti mɛɛɲ ki gɔɔɲ kɛ mi kɛ be ɲɛɲ baa mi. Mi nse ndoonchɔɔ yi yɛɲ li bɛniin bɛ ti mɛɛɲ ki bii kɛ mi kɛ.”

21 Se nuuɲ le kii bɛniin bɛ Isɛlɛɛ Nyɔ tɛ tee le,

“Jo chi ntuu nuuɲ nɛkisi tsan yɛɲ le mfi bɛniin, se nuuɲ le be tɛɛmi bikoo be giɲgi yibe yi dzɛ.”

11

Nyɔ mɛɛɲ yɛ nɛɛ ki faan kɛ bɛniin bɛ Isɛlɛɛ bufanu kɛ

1 Nse mbiiti laa Nyɔ tɛ faan bɛniin bee bufanu le? Fi nuuɲ yɛ lɛ kɛ! Mi kibɛɛ nuuɲ wi wu Isɛlɛɛ. Nuuɲ ɲwan wu li kini ki Abrahan, mi mbo li kitoɲ ki Benjamɛɲ.

2 Nyɔ mɛɛɲ yɛ ki faan kɛ bɛniin bee bufanu bɛ tɛ tsaa mɛɛɲ lindɛɛri kɛ. Nɛ kii nɛɛ fiee fi Kinwaati ki Nyɔ-ɔ tiiti kii Elaja si tɛ dii li Nyɔ-ɔ kii fiee fi bɛniin bɛ Isɛlɛɛ tɛ feti ni?

³ Tè dii tiiti li Nyɔ-ɔ le,
“Taa, be woye baa bentomfɔŋ bo,
be shaanshe ntántaa ya yi muntofi.
She nɛɛ mi kwaa,
be se biki baa mi tɛ le be mɛɛshi.”

⁴ Tɛ de nɛɛ lɛ, Nyɔ se tuu li wuu le la? Yi tɛ tuu li wu-u le,
“Mi ŋkirɔɔ beniin bɛ nuun bɛŋ be nuun bɛnchuki
mfomɛnyaan (7,000),
bɛ ti mɛɛŋ ki ton kɛ núŋ li nyɔ yi bɛ teenyi le Baal
yɛɛ li limfwe le bɛ lɛkɛ fɛ kɛ.”

⁵ Ɛ nɛɛ lɛ si fi fiɛɛ li mfi wu dɛɛni wuni. Beniin bamu baa nɛɛ lu Iseleɛ niin bɛ she bɛ nuun bɛ Nyɔ. Bani nuun bɛ yi tsaa kii shɛŋ yee yi dzeen li bee.

⁶ Ɛ fi nuun le tɛ tsaa kii shɛŋ yee yi dzeen, kɛ nuun yɛ kii nime chimu chi be fɛ kɛ. Ɛ fi nuun kii nime chimu chi be fɛ, kɛ bee fi nuun yɛ le ɛ kii shɛŋ yee yi dzeen kɛ.

⁷ Fiee fi ntiiti nuun le la? Fi nuun le beniin bɛ Iseleɛ nge tɛ ŋgwɛnini le be nuun tsaan lɛ Nyɔ lii ti mɛɛŋ ki nuun kɛ si be tɛ wɛki kɛ. Tɛ nuun beniin bɛ Nyɔ tɛ tsaa bɛ tɛ tuu be kɛmɛ dze le be nuun tsaan lɛ yi-i lii. Se nuun le, Nyɔ tɛ fɛ shɛŋ yi bamu temi yi ba nɛɛ lɛ.

⁸ Fini nuun si bɛ tɛ tsɛɛ le,
“Nyɔ tɛ fɛ be, be to fi-i,
lii yibe tɛ tuu le yi ni yi ŋiŋgi biee kɛ,
bintoŋ bi bee tɛ woo biee kɛ.
Be se ba lɛ nsiin bɛ bo bɛŋ.”

⁹ Daafi tɛ kween tɛ le,
“Nyɔ fɛ biee bijɛ bi be jii be wuki bujɔŋ
bi liin be si mungeetɛ,
bi tuu bi kɔɔ be si bintasi.

Bi to fiee fi nuun fi bachε be, be weye,
ni nuun kinsomfu ki binje bi bee.

¹⁰ Nyɔ fε lii yibe jin le be tuu kε le be ηεη kε.
Yi fε tε dzáa yibe guun yi ba le.”

¹¹ Nse ntuu mbiiti laa fi nuun le beniin be Iselee tε kɔtε le le be we be ba fekwiin ni? Fi nuun ye le kε. Bibifi bi bee tε tuu bi be nuun be kinsofu li beniin be nuun ye be Iselee kε, ke se beniin be Iselee ni be fuumi bimi.

¹² Fi fiee le bibifi bi be tε fε tε be nuun be bulofu li nshε-ε, η'we wu be tε weye be nuun be bulofu li beniin be tε nuun ye be Iselee kε. E nuun le kε bulofu bu gii bu nuun mfi wu beniin be Iselee bechu ben li Krai gii naa bu yan buyanu.

*Kiin beniin be nuun ye be Iselee kε tuu be ni be
juti ηkondi be beniin be nuun be Iselee kε*

¹³ N'wekɔ le ntee dεeni nuun li ben beniin be nuun ye be Iselee kε. Si mi η'we nnuun ηwane nton wu Jiso li beniin be nuun ye be Iselee kε, nse ntuo ndzeti nime chen chini le ε fiee fi nɔɔa.

¹⁴ Mi mfeɔ le le nse mfe Bejuu ben ni be fuumi bimi, fε fi koη li bee, be bamu se bo lu.

¹⁵ E fi nuun le Nyɔ tε faan beniin be Iselee, fini fε beniin bamu li nshε yini-i se to fiee fimumkpan be Nyɔ, ke mfi wu yi kaari yi fi beniin be Iselee, fi se nuun nin? Fi gii fi nuun si mfi wu wi wu kwi kaari wu bo li kwe-e.

¹⁶ E wi saa wu kpa bunεη bu ηkosi wu nyε li Nyɔ-ɔ, kε bunεη bulu buchɔ bwεε bu Nyɔ-ɔ. E gεη yi kiti nuun yi Nyɔ, kε yéηε yi kiti kilu yεε tε yi Nyɔ.

¹⁷ Se nuun le, fi fiee si be lɔtε yeηε yi kiti kimu ki Oli-if ki be tε tɔye be lɔη, be gεη be dzɔ ben nε nuun

yénge yi kiti ki Oli-if ki li kɔ be lɔɔte be ba li kiti ki be tɛ tɔye kɛɛ, be ba li yenge yilu le se ne ni ne fi-i dzɔɔ li kiti kɛɛ li,

¹⁸ bɛdɛɛni ne kɛmi ye le ne ni ne juti nkondi be yénge yilu kɛ. E ne juti nkondi le ne kɛɛ le ne baa nuun yénge. Ne nuun ye gɛɛn yi teendi kiti kilu kɛ. E gɛɛn yilu yi feti ne se nuun lu.

¹⁹ Wi wumu nuun dza ni tiiti le, “Kɛ be tɛ lɔɔte yénge yilu le be ba mi li kiti kilu.”

²⁰ E chɛɛn. Be tɛ lɔɔte be lɔn kife yi tɛ kɛmi ye kimbeenche-e kɛ. Ne baa fe ne tɛɛmi kii shén yi ne gɛɛ li Krai li. Nɛɛ lɛ, kiin ne ni ne tsakisi yi kɛ. Ne nuun yɛɛn be chɛɛ.

²¹ Ne kɛɛ le gii le Nyɔ ni yi mɛɛn ki kɔɔ kɛ nshiin be yénge yi kiti ki be tɛ yi-i kɛɛ kɛ, kɛ be nuun tɛ kɔɔ tɛ nshiin be beɲ kɛ.

²² Biche yɛɛn ne nɛn le Nyɔ kɛmi shén yi dzeen nge yi tuu yi kɛmi tɛ shén yi lochi. Yi ti lochi be beniin be we, se nuun le doonchi shén yi dzeen li be-en fe ne ba ne biki dze ye. E foo lɛ nsin, kɛ be gii naa be lɔnye tɛ beɲ bu lɔnye.

²³ Li beniin be Isɛlɛɛ, e nuun le be fiiki be gɛɛ shén li Krai, Nyɔ kaari yi dzɔɔ be yi ba li kiti kɛɛ, kife e fiee fi Nyɔ kɛmi bunɲa le yi fɛ.

²⁴ Ne kɛɛ yɛɛn le, ne baa yénge yi be lɔɔche li kiti ki Oli-if ki kuu nuun li kikɔ-ɔ, be be be ba li ki be tɔye-e, nuun ye fiee fi kɛmi le fi nuun lɛ kɛ, e nuun lɛ, se nuun be kaari be dzɔɔ yénge yi kiti ki be tɔye yi be tɛ lɔɔche be kaari be tuu li kiti kilu yaa le ni?

Nyɔ gii naa yi kɔɔ nshiin be beniin bechu be Isɛlɛɛ

²⁵ Bɛɲwaanɛn, ɲ'wekɔɔ le ne kɛɛ chɛɛn wu nuun lɛ munyiikɔɔ li, le kiin ne ni dza ne ni ne tsakisi yi kɛ.

Fi nuun le kikoo ki tɛɛmɛ bɛ kɛɛ li bɛniin bamu bɛ Isɛlɛɛ tɛ. Be se gii be ni be tɛɛmi nɛɛ bikoo lɛ gɛɛn bo mfi wu bɛniin bɛ tɛ nuun yɛ bɛ Isɛlɛɛ kɛ bɛchu bɛ nuun le be naa be lɛ li kintutu ki bɛniin bɛ Krai lɛ kitun.

²⁶ Fi gii fi ka lɛ, bɛniin bɛ Isɛlɛɛ bɛchu se bo. Ɛ fi fi bɛ tɛ tɛɛ le Nyɔ tiiti yɛ le,
“Wi wu gii naa buu bɛniin li nɛɛ gii naa bo Sayɔn.
Gii naa buu bibifi bi fɛɛ li kini ki Yakɔ-ɔ.

²⁷ Fini nuun leh wu ngii nji bɛ be
mfi wu mi ntsaaki bibifi bi bee.”

²⁸ Lɛ kimbe ki nton wu dzeen wu Nyɔ-ɔ bɛniin bɛ Isɛlɛɛ bani nuun bɛniin bɛ mbani-i li Nyɔ-ɔ kii bɛn. Ɛ tuu to lɛ kimbe ki ntsawu ki Nyɔ tɛ tsaa be, bɛniin bɛ Isɛlɛɛ nuun shɛn yi Nyɔ kii leh wu yi tɛ ji bɛ bɛte bɛtee bɛ bee.

²⁹ Fi nuun lɛ kifɛ ɛ Nyɔ nye wi fiee, yi mɛɛn yɛ yi tuu yi kaari yi fi kɛ, ɛ yi teen wi, yi nuun tɛ tuu le yi kaari yi chine wu kɛ.

³⁰ Si bɛn bɛniin bɛ nuun yɛ bɛ Isɛlɛɛ kɛ tɛ shiin nɛ wuki yɛ li Nyɔ-ɔ kɛ lɛ, bɛdɛɛni si fi nuun, Nyɔ doonche yɛ nshiin li be-en kifɛ bɛniin bɛ Isɛlɛɛ mɛɛn baa ki woo kɛ li yi-i kɛ,

³¹ fi fieɛ nɛɛ lɛ si be tɛ wuki yɛ li Nyɔ kɛ nshiin yi tɛ doonche li be-en fɛ yɛɛ tɛ yi doonche nshiin li bee.

³² Fiee fi fieɛ lu nuun le, Nyɔ lii yɛ bɛniin bɛchu li kikoo ki tɛɛmɛ, ke se doonche nshiin li be bɛchu-u.

N'yanche nuun li Nyɔ-ɔ

³³ Hoo, biche yɛɛn nɛ nɛn, bulofu bu nuun bu Nyɔ-ɔ nuun bunɔɔ, bufii bwee gbɛngi bu nuun nɛɛ tɛ bunɔɔ, biee bi yi gbɛngi yi kii nuun nɛɛ tɛ bi nɔɔ! Nuun wi tɛ kɛɛ dzɛ yi sondini biee biee le kɛ. Nuun wi tɛ kɛɛ dzɛ yee kɛ.

34 Fini nuun si be tɛ tsɛɛ lɛ Kinwaati ki Nyɔ-ɔ le,
 “E noo wu nuun lu wu kii mbeechɛ wu Taa?
 E noo wu nuun nyɛ wu ntifi?”

35 E noo wu tɛ nyɛ Nyɔ fiee
 le ke Nyɔ kaari yi soon wu?”

36 Biee bichu dza fɛ yi-i. Biee bichu kɛti li tsan yee
 li, biee bichu nuun kii yi. N'yɔɔnchɛ ni nuun li yi-i
 mfi kwi ma nsin. Fi nuun lɛ.

12

Nyɛ yɛɛɛ yi yi nɛ li Nyɔ-ɔ

1 Bɛɲwaanɛɲ, si Nyɔ doonchɛ yɛ nshiin li bee li lɛ,
 ɲkutɔɔ bɔ le nɛ nyɛ yi yinɛ li Nyɔ-ɔ si biee bi muntofi-
 i bi yon. Bi ni bi wuuti bi Nyɔ bɛɲ bi. Fini nuun dze
 yi shaan li be-ɛɲ le nɛ ni nɛ guundi Nyɔ le.

2 Kiin nɛ ni nɛ biki biee bi bɛniin bɛ li nshɛ-ɛ
 yini feti kɛ. Gɛɛ yɛɛɛ bɛmbɛechɛ bɛ fɛɲ bɛ Nyɔ nyɛɛ
 bɛniin be ni be fikisi bɛɲ, nɛ se ni nɛ ɲɲɲi biee lɛ
 dze yi fiɛ-ɛɲ. E nɛ feti lɛ, nɛ se kɛɛ ntawu le lɛnti nɛ
 kɛɛ fiee fi Nyɔ kɔɲgisi, fi nuun fi dzeɛɲ, ɛ Nyɔ bɛɲ, fi
 dzɔɔɲ fɛ yi-i fi gɛɛɲ fi mɛɛshi.

3 Mi si wi wu Nyɔ doonchɛ shɛɲ yi dzeɛɲ li wu-u,
 ɲ'wɛkɔɔ le ntee li bɛɲ bɛchu-u le, kiin wi ni beechi
 li yi yee li le wɛ fiee fimu yɛki fiee fi nuun kɛ. Wi
 ni beechi li yi yee li nuun lɛ dze yi tsaan li. Wi ni
 beechi ɲwaani mbeechɛ wu Nyɔ tɛ nyɛ li wu-u, fiche
 yi yee ɲɛɲgɛ fiee fi nuun fɛ.

4 Tɛ kii le yih yi wi nuun yi mumkpan, yi kɛmi
 bimɛ chichi chichi, bimɛ bilu se kɛmi nime
 chichi chichi.

⁵ Ɛ nɛɛ lɛ si tɛ nuuŋ. Mɔɔ nuuŋ si tɛ yaŋ lɛ, tɛ baa yi yi mumkpaŋ bɛ Krai. Wi wumu nuuŋ yɛ li yi yee li kwaa kɛ.

⁶ Tɛ kɛmi nyá chichi chichi biki mfɛ wu Nyɔ nyɛ li bee li. Tɛ se nindi bɛ nyá yilu. Ɛ nya yi wi nuuŋ le ni teyi bieɛ bi Nyɔ doonchɛ li wu-u, teyi biki mfichinɛ wu mbeeche wu Nyɔ nyɛ li wu-u.

⁷ Ɛ nya yi wi nuuŋ le ni nindi li bɛniin li, nin li bee. Ɛ nya yi wi nuuŋ le ni tiifi bɛniin, tiifi.

⁸ Ɛ nya yi wi nuuŋ le ni kaŋgisi shɛŋ yi bɛniin, kaŋgisi. Ɛ yi nuuŋ le ni nyɛɛ bɛniin bɛ fuki bieɛ, gwiye tsaan yee. Ɛ nya yi wi nuuŋ le ni nuuŋ te kikoo wu bɛniin, bichi lɛ bee bɛ shɛŋ yee chichi. Ɛ nuuŋ le ni keeti nshiin li bɛniin li, keeti bɛ kinɛtineɛ.

Kiŋkɔŋgise ki chɛɛŋ

⁹ Kiŋkɔŋgise kinɛ kɛmi le ki ni ki nuuŋ ki chɛɛŋ. Nɛ baanini fieɛ fi bifi, nɛ lemi mkpaan li fieɛ fi dzeɛŋ li.

¹⁰ Nɛ kɔŋgisi yi yinɛ bɛ shɛŋ yinɛ chi si bɔɔŋ bɛ wi mumkpa-aŋ. Nɛ nyɛɛ ŋguŋu li bɛniin bamu yeki wu li yi yinɛ-ɛ.*

¹¹ Kiin nɛ ni nɛ nuuŋ wɛɛ li fieɛ fimu-u kɛ. Nɛ nindi nime chi Nyɔ-ɔ mfi kwi bɛ shɛŋ yi yuusi.

¹² Nɛ bichi yɛɛŋ limfwe li fieɛ fi nɛ gii nɛ kɛmɛ, fi fɛ nɛ ni nɛ nɛki. Nɛ kɛndi shɛŋ li bɛŋgɛ-ɛ. Nɛ lɛki li Nyɔ-ɔ mfi kwi.

¹³ Nɛ fii yɛɛŋ bɛniin bɛ nuuŋ bɛ Nyɔ-ɔ bɛ fuki bieɛ. Nɛ fii yɛɛŋ bilɔ li yí yinɛ-ɛ, nɛ bichi lɛ bi-i bujɔŋ.

* **12:10** Kɛ le, “Nɛ tuuti mbaan li ŋguŋu bɛniin li.”

14 Nε lεki yεεη le Nyɔ bɔɔni beniin bε biindi bikaa lε benε jin. Lεkε yεεη nuuη le Nyɔ bɔɔni be bubanise. Nε lɔɔ kε be kε.

15 Nε nεki bε beniin bε nεki, nε dii bε beniin bε dii.

16 Nε tsiin li fiee fimumkpa-aη. Kiin nε ni nε tsakisi yi kε. Nε keeti nsán bε beniin bε yee. Kiin nε ni nε dzeti le nε kii baa biee yeke si nε kii kε.

17 Kiin nε ni nε tusi bubieε bε bubieε kε. Nε dzeti mfi le nε ni nε feti nuuη biee bi beniin bechu ηinji le bi bieε bi dzeen.

18 Ε dze nuuη lu, si nε ηinji, nε gwenini le nε ni nε ntsiin bε mbeηgii bε beniin bechu.

19 Nsán yeη yi shén, kiin nε ni mɔη ntusu nsoonkibaa kε. Gεε yεεη Nyɔ gii yi doonche shen yee yi fuuti li bee. Ε fi fi bε tseε le,

“Ε mi wu ηkemi le ntuu nsoonkibaa

Ε mi wu ηgii ntuu.

Ε Taa Nyɔ wu tiiti fini.”

20 Fi nε kemi le nε ni nε feti nuuη fini fi bε tseε lε Kinwaati ki Nyɔ-ɔ le, “Ε dzeen wuu wi wu baanini wε, ɔ nyε wu fiee ji. Ε ndɔɔη wondε wu, ɔ nyε wu fiee won. Ɔ fε lε, buya ni bu nuuη fε wu-u fa.”

21 Kiin nε ni gεε bubieε ni bu yeke ben kε. Nε yeke yεεη bibifi buyawu bε biee bi dzeen.

13

Tε ni tε wuki li beniin bε kemi bunga bu nchi-i

1 Wi kwikwi kemi le ni wuki li beniin bε kemi bunga bu nchi-i, kife bunga nuuη ye lu fuki bu dza fε Nyɔ-ɔ nsin kε. Be bε kemi bunga bu nchi-i baa nuuη ε Nyɔ yi tē gεε be.

² Fi se fiεε le ε wi doonchi kikoo ki tεεmε li beniin be kemi bunga bu nchi-i, ke mwe doonchoo nuun li beniin be Nyoo gεε li. Beniin be doonchi kikoo ki tεεmε teenyi nuun nsa fe be fa.

³ Ne keε le beniin be seki kween baa, beniin be kemi kinge ki dzeen ti chendi ye be ke. E neε be kemi kinge ki bifi be ti chendi be. Oo weki le o ni o nuun o te chen wi wu kemi bunga bu nchi-i ke, o feti nuun biee bi dzeen, se tuu ni pieti we.

⁴ Wi wu seki beniin nindi nuun li Nyoo le beniin ni be tsiin bujon. Se nuun le, oo dza o feti fiee fi bifi, o chendi wu, kife bunga bu be nye li wuu le lii beniin li nge nuun ye bu yee ke. E wi wu nime wu Nyoo, nuun wu wu Nyoo te gεε le ni doonchi shen yi Nyoo yi fuuti le ni beε be nge li beniin be feti biee bibifi-i.

⁵ Bedεeni, ne kemi le ne ni ne wuki li beniin be seki kween li, kife le ne chendi baa nge kwaa ke, ne feti yeen le kii shen yine ni yi seki ben.

⁶ Fieε fieε fi fe ne se suuti kinwaati, kife beniin be kemi bunga bu nchi-i nindi nuun li Nyoo, be se nyεε mfi wube kwikwi li nime chilu-u.

⁷ Ne nyεε yeen fieε fichu fi ne kemi le ne nye li wi kwikwi. E nuun kinwaati ki biee bi ne kemi le ne soo, ne soo. E nuun le ne soon fieε fi ne kemi le ne soon, ne soon. E nuun wi wu ne kemi le ne ni ne chendi, ne chendi. E nuun wi wu ne kemi le ne ni ne guundi, ne guundi mwe.

Ne kongisi yt yine

⁸ Kiin wi ni ni kemi fioo be wi wumu fuki fioo yi nuun kinjongise nsin ke. Ne keε le, ε wi kongisi wi wumu, ke wu gεεo benchi bechu.

⁹ Be nchi be Nyoo be tiiti le,

“Ɔ la kɛ kwɛɛ wi, kɛ nyumɛ wi kɛ

ɔ wo kɛ wi kɛ

ɔ yi kɛ bieɛ kɛ

ɔ ndzɛŋ kɛ fieɛ fi wi-i kɛ,”

mɔɔ nuuŋ nchi wu la le, be taashe baa li nchi wu tiiti le,

“Ɔ kɔŋgisi wi wu nuuŋ li wɛ-ɛ lichin sɔɔ kɔŋgisi yi ya.”

¹⁰ Ɛ wi kɔŋgisi wi wumu be chɛɛŋ, tɛ tuu le fɛ fieɛ fi bifi be wu kɛ. Nɛɛ lɛ, ɛ wi kɔŋgisi wi wumu, kɛ wu gɛɛɔ bɛnchi bani bɛchu kituŋ.

¹¹ Nɛ feti bieɛ bini ni nɛ kii si mfi wɛ dɛɛni. Mfi kɔchɔɔ li be-ɛŋ le nɛ kaangi kituŋ. Nɛ kaangi kifɛ mfi wu kinsofu wɛ tsekɛtsekɛ yeki si wu tɛ shiŋ wu nuuŋ fɛ tɛ tɛ gɛɛ shɛŋ li Jiso Krai.

¹² Butuu mɛɛ bwɛɛ bu giŋgi, lekuuŋ se wuuti laa le bɛɛ. Tɛ too kingɛ ki bɛniŋ be nuuŋ li kijibɛ-ɛ tɛ dzɔɔ nuuŋ kingɛ ki bɛniŋ be nuuŋ li kin'wofu si bieɛ bi dzi-in bi ni bi bangi bee.

¹³ Tɛ ni tɛ tsiŋ ntɛ wu shaan si bɛniŋ be denɣi fɛnshaan. Kiŋ nɛ ni nɛ giŋgi fɛ bintsii li nɛ feti si bwɔ kɛ. Kiŋ nɛ ni nɛ wundi mbiŋ me keeti bɛŋ kɛ. Kiŋ nɛ ni nɛ tsiŋ ntɛ wu nyɛŋ yi bukwɛɛ mɔɔ ntɛ wu bukwɛɛ kɛ. Kiŋ nɛ ni nɛ tsuki ntsooŋ kɛ, nɛ tuu nɛ yɛɛti shɛŋ kɛ.

¹⁴ Dzɔɔ yɛɛŋ nuuŋ ntɛ wu Taa Jiso Krai li yi yi nɛ. Kiŋ nɛ ni nyɛ mɔɔ dze li nyan yi bwiŋ le nɛ ni nɛ feti bieɛ bibifi bi yi kɔŋgisi yɛ kɛ.

14

Kiŋ wi ni ni nyamisi wumu kɛ

¹ Nε fii beniin bε yi weeti be li kimbeenche ki bee le be-en lenti. Kiin nε ni nε sεki wumu wu beenchi li fiee fi beniin bechu beenchi yε le fi fieε tsaan kε.

² Wi wumu beenchi le nuun ji fiee fichu. Se nuun le wi wumu wu kimbeenche kee nuun wεε jii fiee nuun mbási yi kεfε.

³ Kiin wi wu jii fiee fichu ni nyamisi wi wu jii yε fi kε. Se wi wu jii yε fiee fichu kε, tuu ni sεki tε sondini nsa wu wi wu jii kε. Kifε be bechu Nyɔ fi yε be.

⁴ Ε wε noo wu sεki wi wu nime wu wi wumu? Ε te kikoo we wu kεmi le ηεη laa ηwani wu nime lemɔɔ bujɔη mɔɔ wiɔ bu wε le. Gii leη we, kifε Taa gii leeki wu we se leη bujɔη.

⁵ Wi wumu nuun tε lu wu dzeti le jo yimi nuun nyɔηa. Se wi wumu dzeti fiee le jo chichi nuun nεε yεεη. Fiee fi nuun lu, nuun nεε le wi kwi ni lemi li fiee fiee fi kii bujɔη li mbeechε we le ε fishaan.

⁶ Wi wu dzeti le jobε chimu nuun chi nɔηa feti le le ni nyεε ηguηu li Taa li. Wi wu jii fiee fichu se jii tε le le ni nyεε ηguηu li Taa li, si feti le tuu nyεε kiyɔɔni li Nyɔ-ɔ. Wi wu nyamisi le jii yε fiee fichu nyamisi nεε tε le nyε ηguηu li Taa li, si feti le nyεε kiyɔɔni li Nyɔ-ɔ.

⁷ Tε ni tε kii le ε wi nuun lu, kε ε wu wu kεmi yi yee kε. Ε wu kwi, ε wu wu kεmi yi yee kε.

⁸ Ε tε nuun lu, kε tε baa nεε bε Taa, ε tε kwiye, kε tε baa nεε bε Taa. Bεδεeni, mɔɔ tε nuun lu, mɔɔ nuun le tε kwi, kε ε Taa wu kεmi bee.

⁹ Fieε fiee fi Krai tε kwi kaari bo li kwe-e tuu nuun lu. Tε fε le se ni nuun Taa wu beniin bechu bε mεεη lu bε bε tε kwiye.

¹⁰ Bεδεeni, ε kii la fi ɔ sεki ηwaana ɔ tuu ɔ sondini nsa we bu sondine? Nuun tε kii la fi ɔ nyamisi

ηwaana? Ne kee le bee bechu naa lemi limfwe li Nyɔ-
ɔ yi se saa bee.

11 Fiεε fiee fi be tɛ tseε le,
“Mi wu Taa ntiitɔ le, si nuun lu ε,
wi kwikwi gii ton nún li mi-i lii,
se wi kwikwi yɔ be kimfime kee le nnuun Nyɔ.”

12 Fi se tuu fi nuun le wi mumkpanj mumkpanj li
bee kemi le naa lenj le Nyɔ lii ku si kinge kee tɛ nuun.

Kiin wi ni fε fiee fi ηwaani nuun we buwe ke

13 Bedεeni, kiin tɛ ni tɛ sɛki wi mɔɔ le wi tuu ni
sondini nsa bu sondine ke. Fiee fi tɛ kemi le tɛ ni tɛ
feti nuun le ε tɛ feti fiee, tɛ njingi le kiin tɛ ni fε fiee
fi ηwaana nuun kɔtɛ lu we buwe ke.

14 Mgbɛngɔɔ nεε ηkii, se mbeenchi si wi wu Taa
Jiso le fiee fije fimu nuun ye lu fi nuun fi fi numu
waanj nsinj ke. Se nuun le, ε wi wumu dza tuu njingi
le fiee fije fimu nuun ye lu fi wuuti ke, ke fi fieε nεε
le nuun li mwε-ε.

15 Ɔɔ jii fiee fi bifisi shénj yi ηwaana, ke ɔ doonchi
ye kinƙɔngise li wuu ke. Kiin ɔ ni gεε fiee fi ɔ jii le fi
fε ηwaana wu Krai tɛ kwi kii wu, bee bubefu ke.

16 Bedεeni, kiin ɔ ni gεε fiee fi dzeen fi ɔ feti dza fi
to fi beniinj yeti le ε fiee fi bifi ke.

17 Ne ni nε kii le bumfɔnj bu Nyɔ-ɔ nuun ye kii biee
bijε be biee bi wonε ke. Bu nuun nuun fiee fi nuun
le ɔ keme ntse wu tsaanj be wu mbεεnggii mɔɔ le ɔ
keme kinεetine ki dzeti fε Fiana yi Waanj li.

18 E wi nindi li Krai li le yeε dze, ke Nyɔ gii yi ni yi
wuki bujɔnj be wu, beniinj se ni be pieti tɛ wu.

19 Tɛ tuu tɛ ni tɛ biki biee bi beε nuun be mbεεnggii
mɔɔ bi fii bee bi kurisi wi bee wi.

²⁰ Kiinj nε ni nε bifisi nime chi Nyɔ-ɔ kii biee bije ke. E chεen le biee bije bichu wuuti laa, se nuun le ɔ jii fiee fi nuun fi fε wumu we buwε, ke ɔ fεɔ nuun fiee fi bifi.

²¹ E fiee fi dzeen le ɔ faan nje nyan, ke le ɔ faan ηwonu mbiinj, ke le ɔ fε maa nuun fi la fi ηwaana nuun tε we buwε ke.

²² E shɛn ya yaa gεε li Nyɔ-ɔ ben li fiee fimu, ɔ fε fi, nεε Nyɔ ben befe nε kii fi. Kinεetine ki nɔna nuun li wi wu mbeeche we nuun yε le ni sɛki yi yee ke, kife kiiɔ le fetaa fiee fi njingi le fi fiεε tsaan.

²³ Se nuun le, wi wu jii fiee mɛnjini li shɛn yee li wε li ηgε-ε kitun, kife fetaa fiee nuun fi shɛn yee yi wu gεε li Nyɔ-ɔ beenchi yε li fii ke. Nε ni nε kii le fiee fichu fi wi feti fuki fε shɛn yee yi wu gεε li Nyɔ-ɔ ben sin, ke bubieε.

15

Wi ni feti fiee fi gii fi ni fi dzeen tε fε ηwaani

¹ Bee tε tεemi li kimbeenche-ε kɛmi le tε ni tε kɛndi shɛn bε η'wε wu beniinj bε nuun wεε weyi li kimbeenche kibee. Kiinj tε ni tε feti fiee fi yi nuun yi dzaa bee kwaa ke.

² Wi mumkpan mumkpan li bee kɛmi le gwene le ni feti nuun fiee fi dzeen li ηwaani, le fi ni fi fii wu le kimbeenche kee ni ki kuu.

³ Nε kεε tε le Jiso Krai kibεε tɛ feti yε biee bi yi nuun yi ni yi dzeen nεε nuun wu ke. Tɛ gii feti fiee fi keti si bε tɛ tɛε le Kinwaati ki Nyɔ-ɔ le,
“Bɛngaashe bε beniinj gaashe wε lu be to baa li yi yεn.”

⁴ Tε kii le biee bichu bi bε tɛ tɛε le Kinwaati ki Nyɔ-ɔ ki ηkosi tɛ nuun le bi tifi bee, le ke bi se fε tε ni

tε lemi tε tεemi, shén yisén ni yi yuusi, tε se bichi limfwe li fiee fi tε gii naa tε kεmε-ε.

⁵ Nlεkɔɔ le Nyɔ yi feti beniiŋ lemi be tεemi yi tuu yi feti shén yi beniiŋ yuusi, yi fε nε ni nε tsiin li fiee fimumkpa-aŋ beŋ bε beniiŋ bechu bε biki Krai Jiso,

⁶ le ke li kimbanchε-ε, nε ni nε yɔɔnchi Nyɔ mɔɔ Baa wu Taa wusén wu Jiso Krai li fiko fimumkpa-aŋ.

Nε fii yεén wi kwikwi nεε si Krai fi beŋ bε nuuŋ yε Bejuu kε

⁷ Nε fii yεén wi kwikwi nεε si Krai tε fi beŋ lε, n'yɔɔnchε se gεén li Nyɔ-ɔ.

⁸ Ntee li be-en le Krai tε dzɔ yi yee si wi wu nime li Bejuu li le doonchε li bee le Nyɔ ti tiiti chεén. Tε fε lε le ke se tɔŋ beŋkaachε bε Nyɔ tε nyε li bete tee bε bee.

⁹ Tε tuu fε lε le ke beniiŋ bε nuuŋ yε Bejuu kε, yɔŋgi tε Nyɔ kii nshiin yi Nyɔ kεmi li bee. Fini nuuŋ si bε tε tσεε le,

“Si fi nuuŋ ni, ŋgii ni n'yɔɔchi wε lenti lε beniiŋ bε nuuŋ yε Bejuu kε. Ngi ni n'yuuti n'yokisi bukoŋ bwo.”

¹⁰ Fi tuu fi nuuŋ ε bε tσεε le,

“Beŋ bε nuuŋ yε Bejuu kε, nε neki yεén bε beniiŋ bε Nyɔ-ɔ.”

¹¹ Fi tuu fi nuuŋ tε ε bε tσεε le,

“Beniiŋ bε nuuŋ yε Bejuu kε, nε yɔɔnchi yεén Taa. Biton bichu, nε yɔɔnchi yεén Taa.”

¹² Esaya tε tuu tee tε le,

“Biεchi yimi gii yi saŋ li kini ki Jεesi. Nuuŋ wi wu gii bo ni seki biton bi beniiŋ bε nuuŋ yε Bejuu kε.

Ɛ li wuu li beniin be nuun ye Bejuu ke gii be gee bufi bubee.”

¹³ Nlekoo le Nyoo yi te bichi limfwe li yi-i, yiiki shen yine be kinetene kichu maa mbeengii si ne gee shen li yi-i le. Ne bichi yeen nee te nuun limfwe mfi kwi li fiee fi ne gii ne keme-e, li bunga bu Fiana yi Waan li.

Fiee fi te fe Poo se tsee nchenu nsin

¹⁴ Benwaanen, mi kibee nkii bujon le ne gbengi baa ne kemi kinge ki dzeen nge, ne yise baa be bufi, ne kii te ntiife yih yine.

¹⁵ Se nuun le, li biae bimu bi mi ntsee li, mi mbaa yi le ntache butache li be-en. Mi mfe le le nkimi ben bukiime, nuun kii mfi wu Nyoo nye li mi-i,

¹⁶ le ni nnuun wi wu nime wu Krai Jiso li beniin be nuun ye Bejuu ke. Mfetoo nime chini si te muntofi. Nime chini nuun le ni mfenjisi nton wu dzeen wu Nyoo, ke beniin be nuun ye Bejuu ke ni be nuun si fintofi fi Nyoo ben li fi-i, be Fiana yi Waan nache yi gee le be ni be nuun chichi.

¹⁷ Bedeeni, nnuun nni ntsakisi yi li nime chen chi nnindi li Nyoo kife mi ntaashoo tee Krai Jiso.

¹⁸ Nnuun nte mon ntefu kii fiee fimu chichi, fuki fi Krai fe keti li mi-i nsin, le beniin be nuun ye Bejuu ke gee shen li Nyoo nsin ke. Be te woo biki biae bi nte ntiiti be bi nte mfeti.

¹⁹ Be te wuki le biki bunga bu biae bi doonchi bunga bu Nyoo be biae bi kimfime ki wondini bi nte mfeti keti li bunga bu Fiana yi Nyoo. Bedeeni, mbeche Jerosalen nkenine ngenu mbochu kimbe ki Ililikum, nuun e nte mbaeyi mfenjisi nton wu dzeen kwikwi wu kii Krai le.

20 Ntè mfeti le, mbeechε wεη wu nyɔŋa nuuη le, nni ntiifi ntonη wu dzeenη wuni nuuη fε be ti mεεη ki woo kε kii Krai kε, le kiiη ni ndza ηgeεη nni ηgwendi li kimfoo ki wi wumu kε.

21 Ntè mfeti fini mbiki nuuη si be tσεε le,
 “Beniiη be be ti mεεη saa ki tee kε be kii wu kε,
 gii be ηεη cheεη we,
 beniiη be ti mεεη ki woo kε kii wu kε, be gii be kεε wu.”

Si Pɔɔ tɛ nachi le gεεη Lom

22 Ε ndende wuni wu biifi mi kinga ηge le mi mbe kε le tε yεnε kε.

23 Se nuuη le, dεeni yani kintsii ki nimε-ε mεεη yε lu kimbe kini kε. Be dεeni si ntè nshiiη ηgeendi li biya ηge li le mbe tε yεnε,

24 si mbichi limfwe, ηkiiɔ nεε le tε gii tε yεnε mfi wu ηketi ηgiingi Spεη ηgii ηgeri tεebenη tε ηɔɔnε η'woo bujɔη le be-εη lenti. Mbeechɔɔ le nε gii nε fi mi li ndende wεη wuni le ηgeεη mbo Spεη.

25 Se nuuη le, dεeni yani ηgii ηgeεη Jerosalεη ni mbichi le beniiη be Nyɔ-ɔ be fε.

26 Ngiingɔɔ le kifε beniiη be kimbeenche be Masadonya mɔɔ be Akeya tuu be kɔŋgisi le be cho kichore le be fi beniiη be tɛ nuuη be Nyɔ-ɔ be kifoo le be Jerosalεη.

27 Ε be be tuu be kɔŋgisi le be fε le, ε nεε cheεη le be kεmi le be fε fiee li bee le, kifε ε be be nuuη yε Bejuu kε kεmi ntsiru wu fii fiana yibe wu nuuη wu Bejuu, kε be kεmi tε le be fi Bejuu be biee bi li nshe yini bi Nyɔ tsi be lu.

²⁸ Nεε λε, mfi wu mi mεεshi nime chini, mi nse ηεη le fiee fi be cho, fiee li tsan yi Bejuu li, nse ntuu ndza fe, ηka λε bene, te yene, nse ntuu ηγεεη Speη.

²⁹ Nkiiε le mfi wu mbεε λε be-εη, ηgii ni mbεε be ntsiru wu Krai ε wu yise.

³⁰ Beηwaanεη, nsunγεε bε busonηu li be-εη li bukoon bu Taa wuseη wu Jiso Krai mεε li kinγonγise ki Fiana yi Nyε-ε, le ne taa li mi-i te banche te leke li Nyε-ε mkpaan li mi-i,

³¹ laa nuun naa mbo li tsan yi beniin be nuun ye be kimbeenche ke be Judiya le. Ne leki li Nyε-ε te le beniin be nuun be Nyε-ε beη li nime chi ηgingi Jerosaleη chini-i,

³² ε Nyε beη, nse mbe λε be-εη ni η'wuki bujεη, shεη yeη yaane li be-εη linti.

³³ Nyε yi nuun Nyε yi mbeεηgii ni yi nuun be beη bechu. Fi nuun λε.

16

Be n'yeeshe

¹ N'wekεε le ndoonche dzemi yiseη yimi yi bukoon bwee nuun le Fube ne keε yi. Nindεε nime chi Nyε-ε si kikoo li kintaashe ki beniin be kimbeenche-ε ki Seηkriya.

² Mfi wu wu be, ne fi wu si wi wu Taa λε dze yi nuun yi beniin be nuun be Nyε-ε. E fiee nuun lu fi kεngisi le ne fi wu lu, ne fi yeεη wu, ne keε le wu fio te beniin ηge, wu fio te mεε mi.

³ Yesi yeεη Prisilia bee Akwila li mi-i. E beniin be ntε ntaashe tee be li nime chi Krai Jiso-o.

⁴ Be lee baa le be kwi kii mi. E beniin be mi kwaa nyεε kiyεoni li bee ke. Bintaashe bi beniin be

kimbeenche bi beniin be nuun ye Bejuu ke bichu nyee bie te kiyooni li bee.

⁵ Yesi yeen te kintaashe ki beniin be kimbeenche-ε ki taashi li yih yi bee li mi-i. Yesi yeen Abenetu wu sinen wu shen. Te nuun wi wu nkosi le nuun wi wu Krai li kween wu Eesha.

⁶ Yesi yeen te Maariya wu nindoo nime nge le be-en lenti.

⁷ Yesi yeen Andronikus be Junias be nuun beniin ben be kween le, be tee be te te nuun li ncha-a. Be nuun beniin be be kii be li kintutu ki boon be nto-on be Jiso-o. E be be te saa be gee shen li Krai, li mi-i.

⁸ Yesi yeen Ampliyatu wu sinen wu shen wu tee wu taashe li Taa li.

⁹ Yesi yeen Ubanu wu taashe tee be li nime chi Krai, ne yesi te Stachi wu nuun sinen wu shen.

¹⁰ Ne yesi Epeles. E wi wu nin wu doonche kitun le we be Krai mkpaan. Ne yesi yeen te beniin be li Aristobulu yih.

¹¹ Ne yesi Erodion wu wi wen wu kween, ne yesi te beniin be taashe li Taa li be nuun li Nasisu yih.

¹² Ne yesi te Tifena bee Tifosa. E buken be nindi nime chi Taa le mkpaan. Ne yesi Pesi wu nuun shen yen. E kween tee wu te nindi nime chi Taa le nge.

¹³ Ne yesi Lufu wu Taa te tsaa li wi we, ne yesi te ni wu ndzeti le e naan te.

¹⁴ Ne yesi Asinkritu bee Fligon maa Ermis maa Patroba maa Ema, maa benwaanen besen be nuun be ben.

¹⁵ Ne yesi Filologu bee Julia, ne yesi Neliu be dzemi ye. Ne yesi te Olimba be beniin be nuun be Nyoo be nuun be be.

¹⁶ Nε yεsi yi yine, nε koke yi yine be ηkoke wu nuuη wu beniin be Nyɔ-ɔ. Bintaashe bi beniin be kimbeenche-ε bi Krai le bechu yeeshi bieε benj.

Ntifi yi le kimerise

¹⁷ Beηwaanη, nlekɔɔ benj le nε ni nε dzeti mfi be beniin be bee be buga be fiengisi benj be ntifi yi firisi yi nε tɛ saa nε fi. Nε kiifi yeεη bee beniin.

¹⁸ Nε keε le ηwaani bee beniin nindi ye nuuη li Taa wuseη wu Krai li ke. Be nindi baa nuuη kii kite ki bee. Be dzeti n'yɔru wu yiki nuuη wu kimfi be yeηgi beniin be kii ye fiee ke lu.

¹⁹ Si beniin bechu woo baa kii benj le nε nuuη beniin be wuki fiee nε feti le, ntusɔɔ η'wuki bujɔη be benj. Se nuuη le η'wekɔɔ le nε nuuη be bufii li fiee fi shaan li, njo yi kɔɔ ke benj li fiee fi bifi-i ke.

²⁰ Sheɔ nεε niin Nyɔ yi nuuη Nyɔ yi mbeεηgii bache Satan fekwiiη nε denche wu be bikaa bine. Nlekɔɔ le Taa wuseη wu Jiso Krai doonche shɛη yee yi dzeη li be-ηj.

²¹ Timɔti wu nindi tεε wu li fiee fimumkpa-η yeɔɔ li be-ηj. Lushus bee Jasɔη mɔɔ Sosipata be nuuη beniin benj be kweεη le yeɔi baa tε li be-ηj.

²² Mi wu Tɛtiu wu Pɔɔ tiiti nse ntseki kinwaati kini, n'yeeshɔɔ tε benj li bukoon bu Taa le.

²³ Gayɔη wu mi wu Pɔɔ tsiin li wuu yi, kintaashe ki beniin be kimbeenche-ε kichu taashi fe yeɔɔ benj. Se Erastu wu nuuη wi wu babi wu li kitoη kini-i, be ηwaanη wuseη wu bukoon bwee nuuη le Kwatu yeeshɔɔ tε benj.

24 [Taa wuseŋ wu Jiso Krai doonche shén yee yi dzeen li beŋ bechu-u. Gεε fi nuuŋ le].*

N'yɔɔnche nuuŋ li Nyɔ-ɔ

25 N'yɔɔnche nuuŋ li Nyɔ-ɔ. E yi yi nuuŋ yi fε le nε ni nε tεemi bujɔŋ nε biki si nton wεŋ wu dzeen tiiti. Nton wu dzeen wuni nuuŋ wu mfenjisi kii Jiso Krai. Wu tε shiŋ wu nuuŋ ntsooŋ yi fiee fi bε tε nyike mεεŋ lindεeri, dεeni bε se doonche baa li bee li.

26 Ntsooŋ yini bε doonche baa kituŋ. Biee bi bentomfɔŋ bε Nyɔ-ɔ tε tseε bi fε bieε ntsooŋ yilu bo fε waan li biton bichu-u. E Nyɔ yi kimake yi tε tee le bε doonche li biton bichu ke bi se gεε shén li yi-i bi ni bi wuki li yi-i.

27 N'yɔɔnche nuuŋ li Nyɔ yini mfi kwi keti li Jiso Krai. E yi kwaa yi nuuŋ bε bufii. Gεε fi nuuŋ le.

* **16:24** Se nuuŋ le biŋwaati bi fichi bimu kinɔŋa bi bε tε saa bε tseε je yi Nyɔ le kemiye kintsii kini ke.

Sari

Sari: Sari (New Testament+)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sari

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025

0b48302f-d71e-5995-a8f4-98013bf8b3d2